

**PROJEKTOWANIE i DORADZTWO
w OCHRONIE ŚRODOWISKA**

90-613 Łódź, ul. Gdańska 91/93
[e-mail:biuro@atmoprojekt.eu](mailto:biuro@atmoprojekt.eu)

tel.(42) 636-50-51; 636-50-81
<http://www.atmoprojekt.eu>

**Prognoza oddziaływania
na środowisko projektu Programu
Ochrony Środowiska dla Powiatu
Kutnowskiego na lata 2025-2028
z perspektywą do 2032 r.**

Łódź, sierpień 2024 r.

Wnioskodawca:

Powiat Kutnowski

ul. Tadeusza Kościuszki 16

99-300 Kutno

Wykonawca:

Autor opracowania:

mgr Grażyna Porwańska

ZAŁĄCZNIKI:

Płyta cd

Spis treści

1. Wstęp	1
2. Materiały i dokumenty wyjściowe	1
3. Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami	1
4. Ogólna charakterystyka	6
4.1 Geomorfologia i geologia.....	6
4.2 Lasy i gleby	9
4.3 Klimat.....	11
4.4 Kopaliny.....	11
4.5 Warunki hydrograficzne	14
4.6 Formy ochrony przyrody.....	15
5. Metoda analizy i oceny zastosowana przy sporządzaniu prognozy.....	26
6. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	27
7. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów chronionych.....	64
8. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym lub krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	65
9. Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko.....	71
10. Rozwiązania chroniące środowisko	103
11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy	106
12. Metody analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	107
13. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko.....	109
14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	110

WYKAZ SKRÓTÓW:

EMAS – Wspólnotowy System Ekozarządzania i Audytu (ang. Eco Management and Audit Scheme);

FDS – Fundusz Dróg Samorządowych;

GUS – Główny Urząd Statystyczny;

ISO – Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (ang. International Organization for Standardization);

JCW – Jednolita Część Wód;

JCWP – Jednolita Część Wód Powierzchniowych;

JCWpd – Jednolita Część Wód Podziemnych;

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

OZE – Odnawialne Źródła Energii;

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny;

PLK – Polskie Linie Kolejowe;

POŚ – ustawa Prawo ochrony środowiska;

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;

RPO WŁ – Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego;

UE – Unia Europejska;

UM – Urząd Miasta;

WBD – Wojewódzka Baza Danych

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska;

ZDR – Zakład Dużego Ryzyka;

ZZR – Zakład Zwiększonego Ryzyka.

1. Wstęp

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r.. Opracowanie wykonano w oparciu o art. 46 ust. 1 pkt 2, art. 51 oraz art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.). Starosta Kutowski uzyskał uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. od Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego przy piśmie z 29 lipca 2024 r. znak: NS OZNS.9023.314.2024.AK oraz od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi przy piśmie z 11 lipca 2024 r. znak: WOOŚ.411.241.2024.AJa. Przedmiotowy dokument tj. prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. został opracowany zgodnie z ww. uzgodnieniami.

2. Materiały i dokumenty wyjściowe

Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano następujące źródła informacji:

- Polityka ekologiczna państwa 2030;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”;
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030;
- Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028;
- inne strategiczne dokumenty.

3. Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. po uchwaleniu będzie podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie powiatu. Według założeń przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu

środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie, jakim jest Program Ochrony Środowiska określa politykę środowiskową, a także wyznacza obszary interwencji, cele, kierunki interwencji oraz zadania, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów.

Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień.

Sporządzony program zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska powiatu, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Program wspomaga dążenie do uzyskania na terenie powiatu sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla Program Ochrony Środowiska, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.), dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków interwencji oraz zadań zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego w polityce Powiatu w odniesieniu do wyznaczonych obszarów interwencji:

1. ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. zagrożenia hałasem,
3. pola elektromagnetyczne,
4. gospodarowanie wodami,
5. gospodarka wodno-ściekowa,
6. zasoby geologiczne,
7. gleby,
8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. zasoby przyrodnicze,
10. zagrożenia poważnymi awariami.

W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb powiatu w zakresie ochrony

środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów, kierunków interwencji oraz zadań umożliwiających ich realizację.

Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę zadań inwestycyjnych jakie zostaną zrealizowane na terenie powiatu kutnowskiego do roku 2028.

Reasumując, w niniejszym opracowaniu opisano aktualny stan środowiska oraz zasobów naturalnych, zagrożenia środowiska wynikające z rozwoju gospodarczego, politykę ochrony środowiska dla poszczególnych elementów środowiska oraz szacunkowe koszty wdrożenia zadań na rzecz ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych. Przedmiotowe dokumenty to:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności” – przyjęta uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (M. P. 2013, poz. 121). Stanowi najszerszy i najbardziej ogólny element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego założenia zostały określone w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju kraju oraz przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. W przypadku tej Strategii to okres prawie 20 lat, gdyż przyjętym przy jej konstruowaniu horyzontem czasowym jest rok 2030.

Założeniem wyjściowym przy konstruowaniu Strategii stała się konieczność przezwyciężenia kryzysu finansowego w jak najkrótszym czasie. Próba uniknięcia „straconej dekady”, czyli rozwoju gospodarczego wolniejszego niż w poprzednim dziesięcioleciu. Wolniejszy rozwój spowodowałby, że jakość życia ludzi poprawiałaby się bardzo wolno. Niezbędne jest zbudowanie przewag konkurencyjnych na kolejne dziesięć lat, czyli do 2030 r., tak, aby po wyczerpaniu dotychczasowych sił rozwojowych, Polska dysponowała nowymi potencjałami wzrostu w obszarach dotychczas nie eksploatowanych. Tym samym Strategia nie jest manifestem politycznym, a dokumentem rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym- stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 r. Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce.

Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie:

- I. konkurencyjności i innowacyjności gospodarki(modernizacji),
- II. równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski(dyfuzji),
- III. efektywności i sprawności państwa(efektywności).

Proponowane w Strategii obszary strategiczne związane są z obszarami opisanymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 25 września 2012 r. Łącznie stanowią podstawowe narzędzie wdrażania DSRK do 2020 r., czyli:

- I. sprawne i efektywne państwo (obszar pierwszy) – odpowiada mu obszar strategiczny trzeci DSRK;
- II. konkurencyjna gospodarka (obszar drugi) – odpowiada mu obszar strategiczny pierwszy DSRK;
- III. spójność społeczna i terytorialna (obszar trzeci) – odpowiada mu obszar strategiczny drugi DSRK.

W każdym z obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe (od dwóch do czterech w zależności od obszaru). Cele strategiczne uzupełnione są sprecyzowanymi kierunkami interwencji. Przy każdym z tych kierunków określony został cel do realizacji. Zebrane razem służą nowatorskiemu i niestandardowemu przedstawieniu zadań stojących przed administracją publiczną – przede wszystkim rządem, ale także samorządami - które należy zrealizować, aby poprawić jakość życia mieszkańców Polski.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Stanowi odpowiedź władz regionu na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania. Przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której oczekiwanym efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. Widać to wyraźnie poprzez wskazanie na potrzebę rozwoju zrównoważonego, uwzględniającego ochronę środowiska.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 r. wskazuje 3 cele strategiczne:

- cel strategiczny nowoczesna i konkurencyjna gospodarka, w którym wydzielono cele operacyjne: zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego, podnoszenie jakości kapitału ludzkiego, wsparcie rozwoju MŚP i sektora rolnego, wzmocnienie gospodarczych przewag w sektorze wytwórczym i usługowym,
- cel strategiczny obywatelskie społeczeństwo równych szans, w którym wydzielono cele operacyjne: rozwój kapitału społecznego, poprawa stanu zdrowia mieszkańców, ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego,
- cel strategiczny atrakcyjna i dostępna przestrzeń, w którym wydzielono cele operacyjne: adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska, ochrona i kształtowanie krajobrazu, zwiększenie dostępności transportowej, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, racjonalizacja gospodarki odpadami, zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych.

Jak można zauważyć, szczególnie 3 cel strategiczny istotnie wpisuje w problematykę poruszaną w programach ochrony środowiska.

Polityka Energetyczna Polski do 2040 r., której głównym celem jest bezpieczeństwo energetyczne - przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko - biorąc pod uwagę optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Cel główny doprecyzowuje osiem kierunków polityki podzielonych na obszary i dodatkowo uszczegółowionych przez dwanaście projektów strategicznych. Stanowią one rozszerzenie listy projektów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z obszaru „Energia”.

- Kierunek 1: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;
- Kierunek 2: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
- Kierunek 3: Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych;
- Kierunek 4: Rozwój rynków energii;
- Kierunek 5: Wdrożenie energetyki jądrowej;
- Kierunek 6: Rozwój odnawialnych źródeł energii;
- Kierunek 7: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;
- Kierunek 8: Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.

4. Ogólna charakterystyka

Powiat kutnowski położony jest w centrum kraju, w północnej części województwa łódzkiego, zajmując powierzchnię 887 km² (GUS, dane na dzień 1.01.2023 r.), co stanowi ok. 4,9% powierzchni województwa łódzkiego. Graniczy z dwoma powiatami województwa łódzkiego: łęczyckim oraz łowickim oraz trzema województwami: mazowieckim (powiat gostyniński), kujawsko-pomorskim (powiat włocławski) oraz wielkopolskim (powiat kolski).

Zdecydowana większość terenów znajduje się na terenie mezoregionu Równiny Kutnowskiej, jedynie gmina Dąbrowice położona jest na Nizinie Południowowielkopolskiej, wchodząc w skład mezoregionu Wysoczyzny Kłódawskiej.

Powiat kutnowski jest jednostką administracyjną utworzoną w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jego siedzibą jest miasto Kutno. W skład powiatu kutnowskiego wchodzi 11 gmin:

- gmina miejska: miasto Kutno,
- gminy miejsko - wiejskie: gmina Dąbrowice, gmina Krośniewice oraz gmina Żychlin,
- gminy wiejskie: gmina Kutno, gmina Bedlno, gmina Krzyżanów, gmina Łanięta, gmina Nowe Ostrowy, gmina Oporów, gmina Strzelce.

Powiat kutnowski zamieszkuje 91563 mieszkańców, gęstość zaludnienia wynosi 103 osób/km², a przyrost naturalny wynosił -9,18 na 1000 mieszkańców (zgodnie z danymi GUS, stan na koniec 2022 r.).

4.1 Geomorfologia i geologia

Zdecydowana większość terenów powiatu kutnowskiego znajduje się na terenie mezoregionu Równiny Kutnowskiej, jedynie gmina Dąbrowice położona jest na Nizinie Południowowielkopolskiej, wchodząc w skład mezoregionu Wysoczyzny Kłódawskiej. Obszar powiatu kutnowskiego leży w obrębie odcinka kutnowskiego paraantyklinorium środkowopolskiego i jego północno-wschodniego skłonu ku niecce warszawskiej. Strukturę tę budują osady permo-mezozoiczne i kenozoiczne, które w następstwie ruchów tektonicznych fałdowych, solnych i dysjunktywnych uległy przekształceniu i przemieszczeniu. W centralnej części tego obszaru znajduje się antyklina Wojszyc, która stanowi półprzebijający się słup solny, zbudowany z soli cechsztyńskich cyklotemów PZ4 i PZ3, usytuowany w podłożu utworów mezozoicznych. Na zachód od tej strefy występuje wysad solny Łanięta, gdzie utwory mezozoiczne zostały przebite przez utwory cechsztynu i występują na powierzchni podczwartorzędowej.

Odcinek kutnowski paraantyklinorium środkowopolskiego przecinają dwa systemy uskoku: jeden o kierunku północny wschód – południowy zachód (rejon Głogowca oraz

Malewa-Krzyżanowa) i drugi o kierunku północny zachód – południowy wschód (rejon Długoleka - Kozia Góra i Stodółki – Krzyżanówek), których powstanie spowodowało blokową budowę utworów mezozoicznych oraz różnice w zaleganiu ich stropu. W strefach obniżen bloków znacząco wzrasta miąższość utworów kenozoiku, a w strefach ich wyniesień lokalnie zerodowane są osady paleogenu i neogenu.

Najstarszymi utworami budującymi podłoże geologiczne terenu powiatu kutnowskiego są, rozpoznane głębokim otworem wiertniczym Kutno IG-2, osady permu – czerwonego spągowca, wykształcone jako lądowe skały osadowe: piaskowce, piaski, zlepieńce, brekcje oraz skały wulkaniczne np. bazalty, tufy. Porowate osady lądowe tego okresu mogą stanowić skały zbiornikowe dla złóż ropy naftowej i gazu. Wyniki badań osadów czerwonego spągowca w otworze wiertniczym Kutno IG-2 w Gołębiewie Nowym nie potwierdziły występowania w tym rejonie zbiornika gazu ziemnego umożliwiającego eksploatację surowca na skalę przemysłową.

Osady górnego permu - cechsztynu, reprezentowane są przez ewaporatycyklotemów PZ4 i PZ3 – ily, sole kamienne i potasowe oraz anhydryty, o łącznej miąższości ok. 509 m. Salinarne osady cechsztynu występujące na terenie powiatu kutnowskiego mogą być wykorzystane jako podziemne zbiorniki służące do magazynowania CO₂.

Mezozoik reprezentują osady triasu, jury i kredy, zostały one rozpoznane w profilach głębokich wierceń badawczych Kutno IG-1, Kutno IG-2, Wojszyce IG-1/1a, Wojszyce IG-3, Wojszyce IG-4, Głogowiec IG-1, Żychlin IG-1, Krośniewice IG-1.

Trias dolny (piaskowiec pstry dolny, środkowy i ret) to kompleks szarzielonych mułowców, brunatnych iłowców, piaskowców dolomitycznych, wapieni i margli, osięgający miąższość około 1847 m.

Trias środkowy (kajper dolny i wapień muszlowy) tworzą ciemnoszare mułowce, iłowce, szare margle i anhydryty, o miąższości 142 m.

Trias górny (kajper górny i retyk) reprezentują jasnoszare piaskowce, brunatne iłowce i jasnoszare anhydryty, o miąższości około 596 m.

Osady triasu występujące na obszarze powiatu kutnowskiego osięgają sumaryczną miąższość około 2585 m.

Jurę reprezentują utwory jury dolnej, jury środkowej i jury górnej.

Osady jury dolnej to iłowce i mułowce z piaskowcami, o miąższości około 1314 m. Jurę środkową reprezentują ciemnoszare iłowce, mułowce i piaskowce oraz jasnoszare wapienie dolomityczne, mające miąższość 1104 m.

Utwory jury górnej (oksford, kimeryd, portland) ukazują się na powierzchni podkenozoicznej terenu w centralnej części antykliny Wojszyc i osiowej partii struktury

solnej Łaniał, gdzie są częściowo zerodowane, pełny profil utworów występuje na północno-wschodnim skłonie antyklinorium kutnowskiego, ich miąższość wynosi około 875m. Utwory jury górnej powstawały w facji morskiej, reprezentują je białe, beżowe i szare wapienie, wapienie margliste, wapienie oolitowe, wapienie dolomityczne oraz szare margle, łupki margliste. Osady te zawierają faunę przewodnią: małże, ramienionogi, koralowce i amonity.

Osady jury występujące na obszarze powiatu kutnowskiego osiągają sumaryczną miąższość około 3293 m. W okolicach miasta Kutna, Głogowca, Kter i Krzyżanowa oraz na wschód i południowy wschód od miasta Żychlina utwory jury leżą bezpośrednio pod utworami czwartorzędowymi.

Utwory kredy dolnej reprezentowane przez serie osadów lądowych - iłowce, ily piaszczyste z sydereytami, ciemnoszare iłowce z wkładkami piaskowców, leżą niezgodnie na osadach jurajskich. Kolejne piętra kredy górnej, będące osadami morskimi, leżą zgodnie i są reprezentowane przez różnego rodzaju wapienie, wapienie margliste i margle.

Kompleks skał permo-mezozoicznych pokrywają utwory młodsze ery kenozoicznej, czyli paleogenu, neogenu i czwartorzędu.

Na przełomie okresu paleogenu i neogenu w kolejnych silnych fazach górotwórczych orogenezy alpejskiej, powstały liczne uskoki, tworzące rowy i zręby tektoniczne w obrębie ukształtowanego już paraantyklinorium kujawskiego i przyległych doń niecek.

Paleogen reprezentują rumosze i gliny zwietrzelinowe oraz osady oligocenu wykształcone jako ciemnoszare ily piaszczyste. Osady neogenu to, utworzone w mioceńskim jeziorzysku i rzekach, szare piaski, piaskowce, oraz brunatne mułki, piaski z węglem brunatnym oraz ily brunatne, zielone i pomarańczowe. Najmłodszym okresem ery kenozoicznej jest czwartorzęd, dzielący się na epokę lodowcową – plejstocen oraz holocen. Osady czwartorzędu występują powszechnie na powierzchni terenu powiatu kutnowskiego, zalegają niezgodnie na starszych utworach jury, kredy oraz paleogenu i neogenu (niezgodność erozyjna), charakteryzują się zmienną miąższością i genezą.

Najstarszymi utworami czwartorzędowymi, zachowanymi w głębokich obniżeniach starszego podłoża są osady rzeczne interglacjału kromerskiego (piaski i mułki) oraz osady glacialne (gliny zwałowe) i wodnolodowcowe (piaski, żwiry) zlodowaceń południowopolskich (zlodowacenia nidy i sanu), mają one niewielką miąższość, zostały zniszczone przez procesy związane z kolejnymi nasunięciami młodszych lądolodów.

Osady interglacjału mazowieckiego reprezentują piaski i żwiry rzeczne oraz piaski torfiastefacji limnicznej. Powszechnie w profilach wierceń i na powierzchni terenu powiatu kutnowskiego występują osady zlodowaceń środkowopolskich (zlodowacenia odry

i zlodowacenia warty), są to utwory glacialne: gliny zwałowe, piaski gliniaste, utwory morenowe gliny z gładzami i gładzami, żwirami, piaskami i mułkami, tworzące tzw. „morenę kutnowską”, powstałe w fazie recesji lądolodu warty oraz osady wodnolodowcowe, osadzane przez wody roztopowe, piaski i żwiry. Osady ciepłego okresu interglacjalnego to piaski i mułki jeziorne oraz piaski rzeczne. Najmłodsze zlodowacenie Wisły reprezentują na tym terenie utwory wodnolodowcowe i rzeczne - piaski i mułki, które tworzą stożki napływowe i tarasy nadzalewowe oraz utwory wietrzeniowe - eluwia glin zwałowych i piaski eoliczne. Najmłodszymi utworami są holocenijskie osady występujące w dolinach rzek, cieków okresowych oraz zagłębień wieloodpływowych w postaci: torfów, kredy jeziornej, namułów oraz piasków i żwirów rzecznych.

Na terenie powiatu kutnowskiego udokumentowano złoża kopalin dla potrzeb drogownictwa i budownictwa - kruszywa naturalne (piaski i żwiry), surowce ilaste ceramiki budowlanej (mułki zastoiskowe) i wapienie oraz udokumentowano złożę soli kamiennej „Łanięta”.

Na części terenu powiatu kutnowskiego znajdują się udokumentowane wierceniami obszary występowania wód termalnych. Zbiorniki wód termalnych, które są perspektywiczne i mogą być wykorzystywane do pozyskania energii geotermalnej, znajdują się w utworach kredy dolnej, jury dolnej, górnego triasu i dolnego triasu.

4.2 Lasy i gleby

Gleby na terenie powiatu charakteryzują się wysoką przydatnością rolniczą, ok. 88,51% to grunty orne. Dominującymi typami gleb są gleby brunatne, czarne i ziemie szare. Niekorzystnym zjawiskiem zauważalnym na szeroką skalę jest zwiększająca się powierzchnia gruntów kwaśnych. W zakwaszeniu gruntów uprawnych duży udział mają nawozy mineralne. Duża wrażliwość środowiska wynika zarówno z cech środowiska geograficznego rejonu, jak i skutków oddziaływania człowieka na środowisko naturalne.

Na podstawie prowadzonego monitoringu chemizmu gleb na tle całego województwa łódzkiego powiat kutnowski wyróżnia się najniższym udziałem gleb kwaśnych w glebach ogółem - 38% (gleby bardzo kwaśne i kwaśne).

Większość terenów rolnych w powiecie kutnowskim jest zmeliorowana. Melioracje wodne służą regulowaniu stosunków wodnych w glebie w celu poprawy produktywności gruntów rolnych i są elementem systemu wodnego, kształtującego obieg wody. Utrzymywanie tych urządzeń należy do właścicieli gruntów, bądź do spółki wodnej, jeżeli istniejące urządzenia są objęte jej terytorialną działalnością.

Według Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. powierzchnia gruntów rolnych ogółem w ramach gospodarstw rolnych wynosiła 68 322,75 ha.

Za główne zagrożenie środowiska, wynikające z prowadzenia gospodarki rolnej, należy uznać zanieczyszczenie obszarowe środowiska glebowego i wód.

Stopień oddziaływania rolnictwa na środowisko zależy od:

- jakości pokrywy glebowej,
- intensywności produkcji roślinnej,
- ukształtowania terenu, ilości opadów i warunków hydrologicznych,
- koncentracji zwierząt na jednostce powierzchni,
- infrastruktury i gęstości zabudowy na obszarach wiejskich.

W północno-zachodniej części regionu występuje zjawisko stepowienia, a pogłębiający się deficyt wód wynika m.in. z bardzo niskiej rocznej sumy opadów, jak również melioracji o funkcji głównie odwadniającej oraz intensywnej działalności rolniczej.

Powiat kutnowski od lat charakteryzuje się jedną z najniższych lesistości w skali kraju i mimo stopniowego wzrostu powierzchni zalesionych lesistość powiatu wynosi tylko 5,1% (ok. 4617 ha). Przeważająca ilość lasów znajduje się w zarządzie Lasów Państwowych, lasy prywatne mają powierzchnię około 719 ha. W lasach występujących na terenie powiatu kutnowskiego przeważają następujące typy siedliskowe: las mieszany świeży, las świeży las wilgotny, bór mieszany świeży, bór świeży i ols. W celu zachowania dobrego stanu lasu konieczne jest prowadzenie zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, czyli wykonywanie zadań zmierzających do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego. Ze względu na dominację drzewostanu sosnowego oraz dębowego niezbędna jest ochrona lasu, ponieważ te drzewostany nie mają naturalnej odporności. Szkody powodowane są zarówno przez czynniki abiotyczne jak i biotyczne. Do tych pierwszych zaliczyć można silne wiatry powodujące przewracanie oraz łamanie się drzew. Do czynników biotycznych zalicza się głównie grzyby patogeniczne (opieńka miodowa, huba korzeni), a także szkodliwe działanie owadów takich jak: brudnica mniszka, zwójka zieloneczka czy kornik drukarz. Realizuje się to poprzez: ochronę mrowisk, wykorzystywanie pułapek feromonowych oraz klasycznych, zabiegi mechaniczne czy wycinkę drzew poważnie pokrytych szkodnikami. Kolejnym elementem ochrony lasu jest zabezpieczanie upraw przed zwierzyną. Celem ograniczenia szkód wywołanych przez zwierzynę grodzi i palikuje się uprawy oraz zabezpiecza się je repelentami.

4.3 Klimat

Klimat powiatu kutnowskiego zbliżony jest do klimatu panującego na obszarze nizinnym Polski. Zaznaczony jest tu wpływ zarówno mas powietrza kontynentalnego, jaki oceanicznego, co powoduje charakterystyczną dla tego obszaru zmienność pogody.

Powiat położony jest w strefie najniższych opadów w Polsce, które kształtują się na poziomie ok. 550 mm rocznie. Najwięcej opadów występuje w okresie letnim, zwłaszcza w lipcu. Najniższe opady notuje się natomiast w miesiącach zimowych. Charakterystyczna dla terenu jest również mała ilość występujących burz, natomiast coraz częściej pojawiają się wichury i drastyczne zmiany pogody.

Pokrywa śnieżna zalega średnio ok. 39 dni w roku. W rejonie występuje znaczne zachmurzenie, tj. od 50% (wrzesień) do 80% (grudzień), w zależności od pory roku. Dominują wiatry zachodnie, umiarkowane lub łagodne. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,4 m/s. Najsilniejsze wiatry notuje się w okresie zimowym, najłabsze w okresie letnim.

Średnia roczna temperatura wynosi 8°C, dla lipca 18°C, a dla stycznia - 2°C.

4.4 Kopaliny

Zgodnie z Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg. stanu na 31 XII 2022 r. opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, na obszarze powiatu kutnowskiego występują następujące złoża surowców mineralnych.

Sól kamienna:

- Łanięta – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 2127000 tyś. t. i zasobach pozabilansowych 1063000tyś. t.

Piaski i żwiry:

- Godzięby-Luboradz – złożo z którego wydobyte zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 1281 tyś. t,
- Gołębievek Nowy I – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo, o zasobach geologicznych bilansowych 244 tyś. t,
- Grodno II – złożo z którego wydobyte zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 173 tyś. t,
- Grodno III – złożo z którego wydobyte zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 2962 tyś. t,
- Grodno IV – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 67 tyś. t,
- Grodno Nowe – złożo z którego wydobyte zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 211 tyś. t,

- Krzesin I – złoża eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 71 tyś. t, o wydobyciu 3 tyś. t,
- Krzyżanówek – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 102 tyś. t,
- Krzyżanówek I – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 106 tyś. t,
- Krzyżanówek II – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 97 tyś. t,
- Krzyżanówek III – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 73 tyś. t,
- Krzyżanówek IV – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 115 tyś. t,
- Krzyżanówek V – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 133 tyś. t,
- Krzyżanówek VI – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 109 tyś. t,
- Krzyżówki – złoża z którego wydobycie zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 0 tyś. t,
- Kuchary – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 349 tyś. t,
- Leszczynek – złoża z którego wydobycie zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 73 tyś. t,
- Leszczynek 2 – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 107 tyś. t,
- Leszczynek 4 – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 143 tyś. t,
- Leszczynek I – złoża eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 104 tyś. t, o wydobyciu 1 tyś. t,
- Mikształ – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 97 tyś. t,
- Sójki – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 84 tyś. t,
- Stanisławice I – złoża z którego wydobycie zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 22 tyś. t,

- Stanisławice III – złoża eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 188 tyś. t, o wydobyciu 2 tyś. t,
- Szewce – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 760 tyś. t,
- Wały A – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 203 tyś. t,
- Wieszczyce – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 282 tyś. t,
- Władysławów – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 2155 tyś. t,
- Wojszyce I – złoża z którego wydobycie zostało zaniechane,
- Wojszyce Kazimierówka – złoża z którego wydobycie zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 0 tyś. t,
- Wysoka Wielka – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo, o zasobach geologicznych bilansowych 138 tyś. t,
- Zagórze I – złoża eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 274 tyś. t, o wydobyciu 6 tyś. t,
- Zagórze-Wola Raciborowska – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, o zasobach geologicznych bilansowych 1864 tyś. t,
- Zieleniew EKO BUD – złoża eksploatowane o zasobach geologicznych bilansowych 719 tyś. t oraz o zasobach przemysłowych 154 tyś. t, o wydobyciu 4 tyś. t,
- Zieleniew I – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo, o zasobach geologicznych bilansowych 330 tyś. t.

Surowce ilaste ceramiki budowlanej:

- Glinice – złoża z którego wydobycie zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 104 tyś. t,
- Izabelin nr 7 – złoża z którego wydobycie zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 130 tyś. t,
- Kaszewy – złoża z którego wydobycie zostało zaniechane, o zasobach geologicznych bilansowych 2027 tyś. t.

Wapień i margle:

- Ktery I – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, zasoby tylko pozabilansowe,
- Ktery II – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, zasoby tylko pozabilansowe.

4.5 Warunki hydrograficzne

Powierzchnia wód powierzchniowych wynosi zaledwie 0,27% w stosunku do powierzchni powiatu. Niemal w całości powiat położony jest w zlewni rzeki Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły. Sieć hydrograficzna osnuta jest wokół Bzury, będącej dopływem Wisły. W bardzo nieznacznej powierzchni obszar powiatu położony jest w zlewni Odry, w regionie wodnym Warty.

W południowej części powiatu przepływa największa z rzek - Bzura, do której chodzi większość pozostałych cieków, za wyjątkiem Skrwy Lewej, będącej bezpośrednim, dopływem Wisły i marginalnego fragmentu regionu należącego do zlewni Warty. Długość rzeki w powiecie wynosi ok. 20,20 km, przepływa ona przez gminę Krzyżanów i Bedlno. Bzura płynie Pradolina Warszawsko – Berlińską, stanowiącą obszar NATURA 2000 i na całym odcinku przechodzącym przez powiat jest ciekem uregulowanym. Naturalnym zjawiskiem dla tej rzeki są zalewy łąk torfowych i nieużytków. Jej zalaniem zagrożone są tereny przyległych użytków zielonych zlokalizowane w gm. Krzyżanów.

Rzeka Ochnia jest najdłuższym, lewostronnym dopływem Bzury (ok. 48,581 km), jej długość w powiecie wynosi ok. 37,2 km. Przepływa przez gminy: Nowe Ostrowy, Kutno, m. Kutno, Krzyżanów. W granicach miasta Kutno istnieje obszar potencjalnego zalewu, obejmujący śródmieście i ulice przyległe do rzeki.

Śłudwia jest lewostronnym dopływem Bzury o długości ok. 46,8 km. Wyływa z łąk koło wsi Długołęka, gm. Strzelce i płynie przez Równinę Kutnowską przepływając przez trzy gminy powiatu kutnowskiego: Strzelce, Oporów, Żychlin (ok. 30 km) . Zlewnia rzeki w powiecie wynosi 205,2 km², z czego 64,9 km² znajduje się w gm. Oporów, a 76,4 km² w gm. Żychlin (wg danych rozporządzenia Nr 32/2015 dyrektora RZGW w Warszawie z dn. 16.11.2015r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód zlewni rzeki Śłudwi – utraciło moc 31.12.2017r.).

Skrwa Lewa jest lewobrzeżnym dopływem Wisły o długości całkowitej 45,2 km. W powiecie kutnowskim przepływa w swoim początkowym biegu przez gminę Łanięta, na odcinku ok. 5,2 km.

Na terenie powiatu kutnowskiego występują trzy piętra wodonośne o znaczeniu użytkowym: jurajskie, trzecio- i czwartorzędowe.

W obrębie jurajskiego piętra wodonośnego występują dwa poziomy wodonośne: piętro środkowojurajskie oraz górnójurajskie. Poziomy te występują w obrębie jurajskiego zbiornika wód podziemnych GZWP 226 Krośniewice-Kutno, usytuowanego w południowo - zachodniej części powiatu.

Wody środkowojurajskie, często zawierają dużą ilość jonu chlorowego (do 700 mg/dm³), a całkowita mineralizacja nierzadko przekracza 1000mg/dm³. Zawartość związków manganu i żelaza często przekracza dopuszczalne wartości. Mimo tego w południowych częściach powiatu jest to poziom użytkowy.

Użytkowe wody piętrowe górnójurajskiego charakteryzują się mniejszą, niż wody środkowojurajskie, lecz zróżnicowaną mineralizacją, która wynosi 190–800 mg/dm³. Zawartość chlorków na omawianym terenie dochodzi nawet do 600mg/dm³. Związki żelaza występują w ilościach powyżej normy, natomiast związki manganu w większości przypadków mieszczą się w dopuszczalnym stężeniu. Wody jurajskie są średniej jakości i przeważnie wymagają prostego uzdatniania, sporadycznie skomplikowanego. Piętro górnójurajskie ujmowane jest w Kutnie.

Na terenie powiatu z piętrowego trzeciorzędowego ujmowany jest poziom wód mioceńskich. Poziom ten należy do trzeciorzędowego zbiornika wód podziemnych GZWP 215 i 215A Subniecka warszawska. Położony jest we wschodniej części powiatu. Mineralizacja tych wód waha się między 200 - 400 mg/dm³. Zawartość chlorków jest znaczna do 100 mg/dm³. Wody te mają raczej przeciętną jakość, do spożycia wymagają prostego uzdatniania. Piętro trzeciorzędowe na terenie powiatu ujmowane jest w: Nowem, Krośniewicach, Orłowie oraz Kurowie. Wody te występują na głębokości od 10 do 100 m.

Piętro czwartorzędowe należy do czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych GZWP 225 Chodecz - Łanięta, który położony jest w północnej części powiatu kutnowskiego. Mineralizacja ogólna tych wód wynosi od 250 do 350 mg/dm³. Zawartość związków żelaza zazwyczaj przekracza normę ustaloną dla celów spożywczych, dochodząc do 10 mg/dm³. Zawartość manganu jest niska i waha się w przedziale od 0,3 do 1,7 mg/dm³. Jakość tych wód jest średnia i do celów pitnych potrzebne jest ich nieskomplikowane uzdatnianie. Piętro czwartorzędowe eksploatowane jest w Żychlinie, Krośniewicach, Babach, Nowem oraz Pomarzanach.

4.6 Formy ochrony przyrody

Na terenie powiatu kutnowskiego wśród form ochrony przyrody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.) występują następujące formy ochrony przyrody.

Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 - PLB100001 - Pradolina Warszawsko-Berlińska, który posiada powierzchnię 23412,4200 ha. Zgodnie z dokumentem SFD obszar obejmuje obszar obejmujący odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej pomiędzy Łowiczem a Dąbiem

(długości około 80 km, o średniej szerokości 2 km). W obrębie obszaru specjalnej ochrony ptaków Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001 znajduje się obszar „siedliskowy” Pradolina Bzury-Neru PLH100006. Decydującą rolę w ukształtowaniu powierzchni omawianego obszaru odegrała tzw. epoka lodowa, która spowodowała przekształcenie wcześniejszej rzeźby terenu. Główne rysy współczesnego układu pradoliny powstały w okresie zlodowacenia środkowopolskiego stadium Warty. Ostatecznie, dolinę uformowało zlodowacenie bałtyckie, którego faza leszczyńska nadała temu terenowi dzisiejszy kształt. Pozostałością po tych procesach są przede wszystkim formy wypukłe, tj. Wzgórza Domaniewickie, Góra Św. Małgorzaty, czy Morena Kutnowska. Charakterystyczną cechą obszaru jest obecność szerokiej na kilka kilometrów płaskiej pradoliny usytuowanej równoleżnikowo. Płaskie, zatorfione dno tego obszaru ciągnie się od Soboty w kierunku zachodnim, przecina wododział Wisły i Odry, sięgając miejscowości Dąbie. Dno pradoliny ujęte jest w wyraźne krawędzie. W najwęższym miejscu, w okolicach wsi Dobrogosty, pradolina ma ok. 1 km szerokości. Rozszerza się stopniowo w kierunku wschodnim by osiągnąć szerokość kilku kilometrów w okolicach Piątku i Łowicza. Pradolina odwadniana jest przez dwie rzeki: płynący na zachód Ner, należący do dorzecza Odry oraz płynącą na wschód, należącą do dorzecza Wisły – Bzurę. Ner, który odwadnia zachodnią część pradoliny płynie sztucznym, wyprostowanym korytem. Wpływając do pradoliny rzeka zmienia kierunek z południkowego na równoleżnikowy. W początkowym swym odcinku biegnącym przez obszar Natura 2000, tj. od wsi Parski do Leszna, Ner płynie wśród rozległych łąk kośnych, pastwisk i turzycowisk. Na odcinku od wsi Kossew do Grodziska w dolinie rzeki występują liczne szpalery drzew oddzielające poszczególne kwatery wypasu bydła oraz niewielkie zadrzewienia topolowe i wierzbowe. W bezpośredniej bliskości koryta rzeki rosną pozostałości dawnych lasów łęgowych. Północna część doliny, w okolicy wsi Nagórki, zajęta jest przez rozległe turzycowiska i łąki kośne pozbawione zadrzewień. W dalszym odcinku doliny Neru, w okolicach Dąbia, teren jest silnie przekształcony. Dno pradoliny poprzecinane jest mozaiką kanałów, zadrzewień i dołów potorfowych w różnych fazach sukcesji. Występują tu również duże połacie trzcinowisk, leżące po obu stronach koryta rzeki. Dolina Neru w granicach ostoi odwadniana jest dodatkowo przez dwa kanały melioracyjne: leżący po południowej stronie rzeki Kanał Niemiecki i Kanał Królewski - usytuowany po stronie północnej. Bzura wpływa do ostoi na peryferiach Łęczycy, gdzie zmienia swój bieg z południkowego na równoleżnikowy i płynie dalej ku północnemu-wschodowi w kierunku Wisły. Podobnie jak w przypadku Neru, koryto rzeki jest silnie przekształcone. W połowie lat 80. XX w. na tym terenie wykonano prace melioracyjne. Efektem ich była całkowita regulacja koryta rzeki,

usunięcie nadrzecznych drzew i krzewów oraz podniesienie dna koryta w stosunku do dna pradoliny. Odcinek obszaru Natura 2000 odwadniany przez Bzurę uległ silniejszym przekształceniom pochodzenia antropogenicznego w stosunku do obszaru zachodniego, odwadnianego przez Ner. Wykonane prace melioracyjne spowodowały znaczne osuszenie dna pradoliny, a co za tym idzie degradację pokładów torfu i zanik naturalnych zbiorowisk roślinnych. Początkowy odcinek doliny Bzury, leżący między Łęczycą a Dobrogostami, zajmują suche, wielogatunkowe łąki kośne i pastwiska. W wielu miejscach zaorano obszar łąk w celu uprawy zbóż. Poczynając od wsi Rybitwy aż do wsi Ktery dolina staje się bardziej podmokła, a suche łąki ustępują zaroślom łązy, szuwarom turzycowym i trzcinowiskom. Rozległe łożowiska, przedzielone obszarami turzycowisk i wilgotnych łąk ciągną się dalej na wschód aż do wsi Orłów. Na odcinku od Soboty do Łowicza, dolina staje się ponownie sucha, a turzycowiska i wilgotne łąki ustępują miejsca zdegradowanym zbiorowiskom trawiastym. Odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej zajęty przez dolinę Bzury charakteryzuje się występowaniem kompleksów leśnych leżących w dolinie lub na jej krawędzi. Największe z nich znajdują się koło wsi Ktery, Goślub, Młogoszyn i Pęcławice. Elementem antropogenicznym lecz na stałe wpisanym w krajobraz i przyrodę pradoliny są stawy rybne: Walewice, Psary, Okręt i Rydwan. Kompleksy stawów rybnych znajdują się w wschodniej części obszaru, na południe od Bzury. Stanowią one istotną w skali Polski ostoję ptaków wodno-błotnych, ważną szczególnie podczas wiosennych i jesiennych przelotów. Przenikanie się przyrody i efektów działalności gospodarczej człowieka w granicach Pradoliny zaowocowało wytworzeniem się specyficznej mozaiki siedlisk przyrodniczych złożonych z łąk, pastwisk, pól uprawnych, turzycowisk, zarośli wierzbowych, łągów, starorzeczy, stawów i cieków. Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001 mimo niemal tysiącletniego użytkowania gospodarczego, stanowi ważną w skali regionu, kraju i sieci obszarów Natura 2000, ostoję różnorodności biologicznej. Plan zadań ochronnych dla obszaru został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 marca 2016r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 1404 ze zm.).

Obszar Natura 2000 - PLH100006 - Pradolina Bzury-Neru, który posiada powierzchnię 21886,1700 ha. Zgodnie z dokumentem SFD obszar obejmuje odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej pomiędzy Łowiczem a Dąbiem (długości około 80 km) i jest ściśle powiązany z obszarem specjalnym ochrony ptaków Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001. Decydującą rolę w ukształtowaniu powierzchni omawianego

obszaru odegrała tzw. epoka lodowa, która spowodowała przekształcenie wcześniejszej rzeźby terenu. Główne rysy współczesnego układu pradoliny powstały w okresie zlodowacenia środkowopolskiego stadium Warty. Ostatecznie, dolinę uformowało zlodowacenie bałtyckie, którego faza leszczyńska nadała temu terenowi dzisiejszy kształt. Pozostałością po tych procesach są przede wszystkim formy wypukłe, tj. Wzgórza Domaniewickie, Góra Św. Małgorzaty, czy Morena Kutnowska. Drugą charakterystyczną cechą obszaru jest obecność szerokiej na kilka kilometrów płaskiej pradoliny usytuowanej równoleżnikowo. Płaskie, zatorfione dno tego obszaru ciągnie się od Soboty w kierunku zachodnim, przecina wododział Wisły i Odry, sięgając miejscowości Dąbie. Warstwa torfu zalegająca na dnie pradoliny osiąga miąższość do 4 metrów w okolicach Łęczycy i stopniowo zmniejsza się w kierunku wschodnim. Na wschód od Młogoszyna warstwa ta staje się bardzo cienka i w wielu miejscach odsłania piaski rzeczne, które tworzą lokalne wydmy. Dno pradoliny ujęte jest w wyraźne krawędzie. W najwęższym miejscu, w okolicach miejscowości Dobrogosty, pradolina ma ok. 1 km szerokości. Rozszerza się stopniowo w kierunku wschodnim by osiągnąć szerokość kilku kilometrów w okolicach Piątku i Łowicza. Pradolina odwadniana jest przez dwie rzeki: płynący na zachód Ner, należący do dorzecza Odry oraz płynącą na wschód, należącą do dorzecza Wisły – Bzurę.

Ner, który odwadnia zachodnią część pradoliny płynie sztucznym, wyprostowanym korytem. Wpływając do pradoliny rzeka zmienia kierunek z południkowego na równoleżnikowy. W początkowym swym odcinku biegnącym przez obszar Natura 2000, tj. od miejscowości Parski do Leszna, Ner płynie wśród rozległych łąk kośnych, pastwisk i turzycowisk. Na odcinku od wsi Kosew do Grodziska w dolinie rzeki występują liczne szpalery drzew oddzielające poszczególne kwatery wypasu bydła oraz niewielkie zadrzewienia topolowe i wierzbowe. W bezpośredniej bliskości koryta rzeki rosną pozostałości dawnych lasów łęgowych. Północna część doliny, w okolicy wsi Nagórki, zajęta jest przez rozległe turzycowiska i łąki kośne pozbawione zadrzewień. W dalszym odcinku doliny Neru, w okolicach Dąbia, teren jest silnie przekształcony. Dno pradoliny poprzecinane jest mozaiką kanałów, zadrzewień i dołów potorfowych w różnych fazach sukcesji. Występują tu również duże połacie trzcinowisk, leżące po obu stronach koryta rzeki. Dolina Neru w granicach ostoi odwadniana jest dodatkowo przez dwa kanały melioracyjne: leżący po południowej stronie rzeki Kanał Niemiecki i Kanał Królewski - usytuowany po stronie północnej. Drugi z wymienionych rozpoczyna się w okolicy Łęczycy i przecina odcinek wododziałowy obu rzek, łącząc dolinę Neru z doliną Bzury. Sprawia to, że przy wysokich stanach wód, często występuje zjawisko bifurkacji Bzury i Neru polegające na drenowaniu zlewni obu rzek przez Kanał Królewski. Ner stanowi główne

miejsce zrzutu ścieków z aglomeracji łódzkiej. Z tego względu przez ostatnie 40 lat niósł on wody silnie zanieczyszczone zarówno ściekami komunalnymi, jak i przemysłowymi. Od połowy lat 90. XX w. stan jakości wody znacznie się poprawił dzięki wybudowaniu Grupowej Oczyszczalni Ścieków w Łodzi. Bzura wpływa do ostoji na peryferiach Łęczycy, gdzie zmienia swój bieg z południkowego na równoleżnikowy i płynie dalej ku północnemu-wschodowi w kierunku Wisły. Podobnie jak w przypadku Neru, koryto rzeki jest silnie przekształcone. W połowie lat 80. XX w. na tym terenie wykonano prace melioracyjne. Efektem ich była całkowita regulacja koryta rzeki, usunięcie nadrzecznych drzew i krzewów oraz podniesienie dna koryta w stosunku do dna pradoliny. Dorzecze Bzury można podzielić na dwa odrębne obszary. Prawobrzeżne dopływy, wypływające spod krawędzi wysoczyznowej Wzniesień Łódzkich są zasobne w wodę i jest ich stosunkowo dużo. Należą do nich: Moszczenica, Malina, Struga, Mroga z Mroźcą, Bobrówka i Uchanka. Lewobrzeżnych dopływów jest znacznie mniej i prowadzą mniej wody. Największe z nich to Ochnia i Słudwia, mniejsze cieką ze względu na małą ilość wody funkcjonują często okresowo. Odcinek obszaru Natura 2000 odwadniany przez Bzurę uległ silniejszym przekształceniom pochodzenia antropogenicznego w stosunku do obszaru zachodniego, odwadnianego przez Ner. Wykonane prace melioracyjne spowodowały znaczne osuszenie dna pradoliny, a co za tym idzie degradację pokładów torfu i zanik naturalnych zbiorowisk roślinnych. Początkowy odcinek doliny Bzury, leżący między Łęczycą a Dobrogostami, zajmują suche, wielogatunkowe łąki kośne i pastwiska. W wielu miejscach zaorano obszar łąk w celu uprawy zbóż. Poczynając od wsi Rybitwy aż do wsi Ktery dolina staje się bardziej podmokła, a suche łąki ustępują zaroślom łązy, szuwarom turzycowym i trzcinowiskom. Rozległe łązowiska, przedzielone obszarami turzycowisk i wilgotnych łąk ciągną się dalej na wschód aż do wsi Orłów. Na odcinku od Soboty do Łowicza, dolina staje się ponownie sucha, a turzycowiska i wilgotne łąki ustępują miejsca zdegradowanym zbiorowiskom trawiastym. Odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej zajęty przez dolinę Bzury charakteryzuje się występowaniem kompleksów leśnych leżących na jej dnie lub krawędzi. Są to w większości olsy porzeczkowe. Największe z nich znajdują się koło wsi Ktery, Goślub, Młogoszyn i Pęcławice. Do Bzury zrzucano ścieki przemysłowe pochodzące z zakładów farbiarskich położonych na terenie Zgierza. Z tego względu, rzeka niosła wody silnie zanieczyszczone. Zapaść przemysłu włókienniczego na początku lat 90. ubiegłego wieku na terenie aglomeracji łódzkiej spowodował zaprzestanie produkcji w większości zakładów zanieczyszczających Bzurę. Wpłynęło to na znaczną poprawę jakości wody w rzece. Wybudowanie szeregu oczyszczalni ścieków w miastach leżących wzdłuż doliny Bzury

również przyczyniło się do poprawy jakości jej wód. Koryta większości cieków, w tym Bzury i Neru, są silnie zmienione i uregulowane. Do skanalizowania koryt rzek Pradoliny doszło na szeroką skalę w latach 60. i 70. Większa część charakteryzowanego obszaru zajmowana jest przez użytki zielone (łąki kośne, pastwiska) i użytki rolne. Niemal cały teren jest użytkowany rolniczo, miejscami intensywnie. Niewielkie kompleksy lasów łągowych zachowały się nad Bzurą w okolicy miejscowości Ktery i Pęcławice oraz nad Nerem - w okolicy miejscowości Leszno. Istotnym zjawiskiem w pradolinie jest obecnie regeneracja lasów łągowych na porzuconych łąkach wzdłuż cieków. Przykładem takiego spontanicznie odtwarzającego się (od około 20 lat) łągu, może być las na wschód od miejscowości Młogoszyn. Głównym walorem płatów roślinności łąkowej spontanicznie odtwarzających się na porzuconych łąkach łągów jest naturalność zachodzących tam procesów przyrodniczych. Stosunkowo dużą część Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej zajmują kanały melioracyjne, starorzecza i torfianki - pozostałość po dawnej eksploatacji pokładów torfu. Silne odwodnienie opisywanego terenu, spowodowane wadliwie działającymi melioracjami, doprowadziło do znaczącego zubożenia różnorodności biologicznej oraz do rozpoczęcia procesu mineralizacji pokładów torfu. Elementem antropogenicznym lecz na stałe wpisanym w krajobraz i przyrodę pradoliny są stawy rybne: Walewice, Psary, Okręt i Rydwan. Kompleksy stawów rybnych znajdują się w wschodniej części obszaru, na południe od Bzury. Stanowią one istotną w skali Polski ostoję ptaków wodno-błotnych, ważną szczególnie podczas wiosennych i jesiennych przelotów. Stawy rybne zapewniają również przetrwanie wielu gatunkom roślin związanych ze zbiornikami wodnymi. Przenikanie się przyrody i efektów działalności gospodarczej człowieka w granicach Pradoliny zaowocowało wytworzeniem się specyficznej mozaiki siedlisk przyrodniczych złożonych z łąk, pastwisk, pól uprawnych, turzycowisk, zarośli wierzbowych, łągów, starorzeczy, stawów i cieków. Charakteryzowany odcinek Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, objęty ochroną w granicach obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006, jest najcenniejszym obszarem bagiennym w środkowej części Polski. W dużej części ostoi zachodzi sukcesja regeneracyjna na skutek wycofywania się rolnictwa. Efektem tego procesu jest odtwarzanie się lasów łągowych, olsowych, zarośli wierzbowych oraz szuwarów. Szczególnie istotny jest fakt, potwierdzony przez liczne ostatnio badania przyrodnicze w granicach Obszaru, iż mimo kompleksowego zmeliorowania tego terenu, wciąż posiada on unikatową wartość przyrodniczą. Potwierdzają to liczne stanowiska roślin chronionych i ginących (np. goryczka wąskolistna *Gentianapneumonanthe* i groszek błotny *Lathyruspalustris*) oraz liczne występowanie zwierząt, w szczególności ptaków związanych z obszarami wodno-błotnymi. „Pradolina

Warszawsko-Berlińska”, objęta ochroną w postaci dwóch obszarów Natura 2000 (Pradolina Bzury-Neru PLH100006 oraz Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001), mimo niemal tysiącletniego użytkowania gospodarczego, stanowi ważną w skali regionu, kraju i całej sieci obszarów Natura 2000, ostoję różnorodności biologicznej. Na terenie ostoi położone są Obszary Chronionego Krajobrazu: Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, Doliny Bzury oraz Nadwarciański. Na szczególną uwagę zasługuje użytek ekologiczny „Dąbskie Błota” położony na terenie Gminy Dąbie (województwo wielkopolskie). Plan zadań ochronnych dla obszaru został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 1421 ze zm.).

Obszar Natura 2000 - PLH100002- Dąbrowa Świetlista w Pernie, który posiada powierzchnię 40,0900 ha. Zgodnie z dokumentem SFD według podziału fizyczno-geograficznego Polski obszar Natura 2000 Dąbrowa Świetlista w Pernie PLH100002 jest położony w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego [31], podprowincji Nizin Środkowopolskich [318], makroregionie Niziny Południowowielkopolskiej [318.1] i mezoregionie Wysoczyzny Kłódzkiej [318.15] (Kondracki 2002). Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej rezerwat jest położony w IV Krainie Mazowiecko-Podlaskiej w 3 Dzielnicy Równiny Warszawsko-Kutnowskiej, w (b) Mezoregionie Równiny Kutnowsko-Błońskiej (Trampler 1990) (IV.3.b). Obszar Natura 2000 (rezerwat przyrody) położony jest na terenie województwa łódzkiego w powiecie kutnowskim w gminie Nowe Ostrowy. Według administracji Lasów Państwowych znajduje się w granicach Nadleśnictwa Kutno, obręb Kutno, leśnictwa Perna. Zachodnia i północna granica rezerwatu jest jednocześnie granicą kompleksu leśnego. Od wschodu obszar (rezerwat przyrody) ogranicza droga leśna, za którą znajduje się pas drzew i krzewów, a dalej pola uprawne. Za północną granicą znajduje się skarpa oraz tory kolejowe. Od wschodu obszar Natura 2000 (rezerwat przyrody) graniczy z drogą wojewódzką 581 Gostynin – Krośnice. Południową granicą rezerwatu jest linia oddziałowa 95/96, oddzielająca rezerwat od reszty kompleksu leśnego, użytkowanego gospodarczo. Siedlisko należy do najcenniejszych stanowisk, tego zanikającego typu siedliska leśnego w centralnej Polsce. O ich wartości decyduje bogate florystycznie runo z udziałem gatunków ciepłolubnych przywiązanych tylko do tego siedliska. W różnych postaciach zajmuje ponad połowę powierzchni rezerwatu. Rozwinęła się na glebie brunatnej, wylugowanej, wytworzonej z piasków słabogliniastych, pylastych z domieszką kamieni i żwiru. Jest to widny, ciepłolubny las dębowy, złożony z trzech

warstw roślinności, charakteryzujący się swoistym i bogatym składem gatunkowym. Drzewostan buduje zróżnicowany wiekowo dąb bezszypułkowy Oddziaływania pozytywne Poziom Działania, zarządzanie [kod] Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod] Wewnętrzne / zewnętrzne [i|o|b] L X X i Oddziaływania negatywne Poziom Zagrożenia i presje [kod] Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod] Wewnętrzne / zewnętrzne [i|o|b] H I01 i H I02 i H K02 i H J03.01 i M C01.01 o M K02.04 i M G01.02 b *Quercus petraea* (w wieku od 80 do 120 lat, miejscami młodszy – około 50-letni), któremu towarzyszy dąb szypułkowy *Quercus robur*. W niższej warstwie drzew najczęściej spotyka się klon polny (paklon) *Acer campestre*, miejscami drzewiaste grusze polne *Pyrus pyraster*, dzikie czereśnie *Cerasus avium*, jabłoń dzika *Malus sylvestris*, głogi – jednoszyjkowy *Crataegus monogyna* i dwuszyjkowy *Crataegus laevigata* oraz klon zwyczajny *Acer platanoides*. Podszycie złożone jest przede wszystkim z ciepłolubnych krzewów, wśród których dominuje śliwa tarnina *Prunus spinosa*. Trawiasto-zielne runo pokrywa glebę prawie w 100%. Wczesna wiosna zakwita tu masowo zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, któremu towarzysza miodunka wąskolistna *Pulmonaria angustifolia*, groszek wiosenny *Lathyrus vernus*, gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea* i rzadziej pierwiosnek lekarski *Primula veris*. Później zakwitają tu obficie kolejne atrakcyjne byliny, a runo przypomina kwietną łąkę. Kwitną wówczas m.in.: pięciornik biały *Potentilla alba*, dzwonek brzoskwiolistny *Campanula persicifolia*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, groszek czerniejący *Lathyrus niger*, miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*, rutewka orlikolistna *Thalictrum aquilegifolium* i rutewka żółta *T. flavum*, koniczyna dwukłosa *Trifolium alpestre*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora* i wiele innych. W obrębie zespołu świetlistej dąbrowy wyodrębniono różne postaci (zmiennosc o charakterze ilościowym) i formy (zmiennosc jakościowa), które odzwierciedlają odkształcenia od płatów typowych. Odchylenia te wynikają z ingerencji w leśne siedlisko lub są następstwem naturalnie zachodzących procesów sukcesyjnych. Prawie wszystkie postaci i formy zachowują częściowo cechy strukturalne i florystyczne właściwe dla zespołu *Potentilla albae-Quercetum*. Toteż należy dołożyć starań, aby poprzez ukierunkowane działania konserwatorskie, przywrócić im cechy typowej postaci świetlistej dąbrowy. Za postaci degeneracyjne świetlistej dąbrowy uznano płaty, gdzie najstarszy dąbowy drzewostan nigdy nie był wycięty w całości. Obecnie są to zbiorowiska leśne z przewagą dębów i udziałem innych gatunków drzew liściastych w drzewostanie: z niższą warstwą drzew złożoną z grabu lub lipy, które mocno zacieniając dno lasu, uniemożliwiają jakiegokolwiek odnowienie i rozwój runa albo z nadmiernie zwartymi warstwami drzew i podszycia oraz z zaburzeniami w runie.

Obszar Natura 2000 - PLB100003 – Doliny Przysowy i Słudwi, który posiada powierzchnię 3980,6600 ha. Zgodnie z dokumentem SFD ostoja położona jest na terenie dwóch województw: mazowieckiego i łódzkiego. Jest to obszar dolin dwóch niewielkich nizinnych rzek: Słudwi i jej dopływu Przysowy. Dolina w granicach obszaru ma długość 31 kilometrów, rozciągając się od Szczawina Kościelnego do Retek. Szerokość obszaru uzależniona jest od szerokości doliny, która jest zmienna. W okolicach Złakowa Borowego i Gajewa obszar ma ok. 3 km szerokości, natomiast w okolicach Kaczkowizny wynosi niespełna 300 m. Najwyżej położone są północne krańce obszaru; wysokości dochodzą tu do 106 m n.p.m. W kierunku południowym teren stopniowo opada, aby w okolicach Rętek i Pólki osiągnąć 87 m n.p.m. W krajobrazie obszaru zdecydowanie dominują łąki kośne. Dolinę wypełniają utwory organiczne, w części jeszcze zachowane jako torfowiska niskie ale w większości już zmurszałe ze względu na przesuszenie wywołane zmeliorowaniem tych terenów i wyprostowaniem oraz pogłębieniem koryt rzecznych. Przed melioracją występowały tu łąki wilgotne. W zagłębieniach terenu zachowały się liczne, miejscami rozległe zabagnienia, które z kolei często sprawiają duże trudności w ich użytkowaniu. Tam tam gdzie prowadzone jest cały czas wykaszanie, łąki - a tym samym siedliska odpowiednie dla migrujących ptaków - jeszcze się zachowały, natomiast w miejscach nieużytkowanych, zabagnionych przekształciły się w ziołorośla, turzycowiska i trzcinowiska z zakrzaczeniami wierzbowymi - siedliska odpowiednie dla podróżniczka czy gęgawy w okresie lęgów, nie odpowiednie dla ptaków migrujących. Łąki są zalewane w okresie wiosennym, natomiast latem, zwłaszcza, jeżeli opady są niewielkie, ulegają przesuszeniu. Miejscami w obrębie obszaru występują tereny leśne lub zadrzewienia. Najczęściej mają one postać niewielkich zagajników lub pojedynczych kęp drzew wokół oczek wodnych, wzdłuż cieków i rowów. Większy udział zwartych kompleksów leśnych jest w północnej części obszaru. Skraje obszaru, położone na zboczach, znajdują się na utworach mineralnych i są zajęte przez role, tereny zabudowane lub lasy. W części północnej obszar obejmuje również rezerwat przyrody Jezioro Szczawińskie. Jest to dość duży zbiornik wodny otoczony przez torfowiska niskie i przejściowe, na których występują chronione gatunki roślin: rosiczka okrągłolistna, bobrek trójlistkowy, bagno zwyczajne, storczyk szerokolistny, storczyk krwisty. Taflę jeziora na znacznej powierzchni pokrywa osoka aleosowata. Torfowiska porastają zbiorowiska olsów oraz zakrzaczeń wierzbowych, a także turzycowiska i trzcinowiska. Jezioro jest ważnym obszarem lęgowym dla rybitwy czarnej, zielonki, podróżniczka. W sąsiedztwie jeziora znajduje się szereg torfianek.

Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody Ostrowy, uznany za rezerwat 2 stycznia 1970 r. Posiada powierzchnię 13,0400 ha. Jest to rezerwat leśny, typ fitocenotyczny, podtyp zbiorowisk leśnych. Typ ekosystemu leśny i borowy, podtyp ekosystemu lasów nizinnych. W skład rezerwatu wchodzi obszar oznaczony w planie urządzania lasu Nadleśnictwa Kutno, Leśnictwa Ostrowy, na lata 1958-1968 - jako oddziały 60 d, 61 f, 66 g, 67 a. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu wielogatunkowego lasu liściastego o charakterze naturalnym.

Rezerwat przyrody Ostrowy-Bażantarnia, uznany za rezerwat 1 maja 1975 r. Posiada powierzchnię 13,0400 ha. Jest to rezerwat leśny, typ fitocenotyczny, podtyp zbiorowisk leśnych. Typ ekosystemu leśny i borowy, podtyp ekosystemu lasów nizinnych. W skład rezerwatu wchodzi obszar oznaczony w planie urządzania lasu Nadleśnictwa Kutno, Leśnictwa Ostrowy, na lata 1969-1979 - jako oddziały 71 a, b, c, d, f, g, 72 c, d, 79 b. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu wielogatunkowego lasu liściastego o charakterze naturalnym.

Rezerwat przyrody Perna, uznany za rezerwat 1 maja 1975 r. Posiada powierzchnię 15,2700 ha. Jest to rezerwat leśny, typ fitocenotyczny, podtyp zbiorowisk leśnych. Typ ekosystemu leśny i borowy, podtyp ekosystemu lasów nizinnych. W skład rezerwatu wchodzi obszar oznaczony w planie urządzenia lasu Nadleśnictwa Kutno na lata 2005-2014, obrębu Kutno, leśnictwa Perna jako oddziały: 110 i, 114 b, c, d. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasu liściastego o cechach naturalnego zespołu grądu, z bogatą florą i dużym zróżnicowaniem drzewostanu.

Rezerwat przyrody Dąbrowa Świetlista, uznany za rezerwat 29 sierpnia 1990 r. Posiada powierzchnię 40,1300 ha. Jest to rezerwat leśny, typ fitocenotyczny, podtyp zbiorowisk leśnych. Typ ekosystemu leśny i borowy, podtyp ekosystemu lasów nizinnych. Rezerwat zlokalizowany jest w powiecie Kutnowskim, gminie Nowe Ostrowy, Nadleśnictwie Kutno, Leśnictwie Perna, oddz. 95 a, ~a; obr. Kutno Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego zespołu świetlistej dąbrowy z bogatą florą.

Obszary chronionego krajobrazu

Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej utworzony 1 stycznia 1988 r. Posiada powierzchnię 36650,0000 ha. Przedmiotem ochrony Obszaru jest zachowanie walorów przyrodniczych części pradoliny powstałej w okresie plejstoceńskim, łączącej dolinę Wisły z doliną Warty. Wyznaczony Obszar wchodzi w skład sieci obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych. Obszar Chronionego Krajobrazu został wyznaczony na terenach już istniejących Obszarów: - Bolimowsko Radziejowickiego z doliną środkowej

Rawki (dot. gm. Bolimów, Nieborów) oraz Doliny Bzury (gm. Bielawy, Domaniewice, Łowicz), które wyznaczył Wojewoda Skierniewicki rozporządzeniem Nr 36 z dnia 28 lipca 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 18, poz. 113), - Pradolina Warszawsko Berlińska rozporządzenie Nr 16/98 Wojewody Płockiego z dnia 27 kwietnia 1998 r. w sprawie dostosowania uchwały Nr 163/XXV/88 wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku w sprawie ochrony krajobrazu w województwie płockim do wymagań ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (gm: Łęczyca, Witonia, Góra Św. Małgorzaty, Krzyżanów, Piątek, Bedlno, m. Łęczyca). W celu uzyskania ciągłości obszarów chronionych, postanowiono dodatkowo objąć ochroną część Pradoliny na wschód od Łowicza do granicy z województwem mazowieckim oraz w zachodniej części (obszary położone na terenie gmin: Wartkowice, Świnice Warckie, Grabów i Uniejów).

Doliny Przysowy utworzony 1 stycznia 1988 r. Posiada powierzchnię 10329,5100 ha. Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Przysowy, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Ponadto na terenie powiatu kutnowskiego występują 43 pomniki przyrody.

5. Metoda analizy i oceny zastosowana przy sporządzaniu prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko w odniesieniu do polityk, planów i programów, według zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, sporządzana jest, jako jeden z podstawowych dokumentów w ramach procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych dotyczących charakterystyki zasobów środowiska poddanych oddziaływaniu oraz analiz opartych na dostępnych danych. Analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska na terenie powiatu kutnowskiego oraz proponowane cele, kierunki interwencji oraz zadania w tym zakresie. Ponadto w prognozie przeanalizowano uwzględnienie w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. strategicznych kierunków działań przyjętych w innych dokumentach oraz prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych do tych dokumentów (m.in. Polityka ekologiczna państwa 2030, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”, Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 oraz Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031).

Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w powiecie kutnowskim oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji programu.

6. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane dane przekazane przez Starostwo Powiatowe w Kutnie oraz zgromadzone przez GUS i WIOŚ, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, urzędy gmin, RDOŚ w Łodzi, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania.

– Powietrze atmosferyczne

Powiat kutnowski zlokalizowany jest w strefie łódzkiej. Zgodnie z informacjami przedstawionymi w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie łódzkim za rok 2023 opracowanym w Regionalnym Wydziale Monitoringu Środowiska w Łodzi Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w badaniu wykorzystano stacje pomiarowe oraz punkty pomiarowe zlokalizowane w mieście Kutno.

Jak wskazano w niniejszym programie dominującym źródłem zanieczyszczenia powietrza na obszarze województwa jest emisja antropogeniczna związana z sektorem komunalno-bytowym (emisja powierzchniowa), mniejszy udział obejmuje emisja z transportu (emisja liniowa) oraz działalności przemysłowej (emisja punktowa). Ponadto istotny udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na terenie województwa ma ich napływ z obszaru Polski oraz Europy.

Dominującym lokalnym źródłem zanieczyszczeń jest emisja z indywidualnych źródeł ogrzewania zabudowy mieszkaniowej oraz, na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o istotnym natężeniu ruchu, emisja komunikacyjna. Przemysł znajdujący się na obszarze województwa łódzkiego (głównie energetyka zawodowa) ze względu na znaczną wysokość emitorów, w znacznym stopniu transferuje zanieczyszczenia poza obszar województwa. Zakłady przemysłowe o znacznej emisji niezorganizowanej lub prowadzonej poprzez niskie emitory mogą bezpośrednio oddziaływać na jakość powietrza w ich sąsiedztwie.

W aglomeracji łódzkiej oraz w dużych miastach, istotny udział w całkowitej emisji substancji do powietrza ma emisja powodowana ruchem pojazdów. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów emitowane są głównie w wyniku ścierania się opon pojazdów, hamulców, nawierzchni jezdni oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg. Tlenki azotu stanowią emisję związaną ze spalaniem paliw. Emisja ze wskazanego źródła oddziałuje na ludności ze względu na bardzo niską wysokość, na której powstaje (ok. 0,5 m nad powierzchnią terenu).

Wspomniane źródła stanowią o wielkości emisji większości zanieczyszczeń powietrza. To one kształtują strukturę emisji, która jest pochodną struktury zużycia i jakości paliw. Ponieważ podstawowym paliwem wykorzystywanym do produkcji energii pierwotnej jest węgiel, który wpływa w największym stopniu na wielkość i rodzaj powstających zanieczyszczeń, a tym samym na stan zanieczyszczenia powietrza.

Jak wskazano w programie stężenia 1 - godzinowe (wyrażone jako 25 stężenie maksymalne z rocznej serii stężeń 1-godz.) nie przekroczyły $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (11% wartości dopuszczalnej). Maksymalne jednogodzinne wartości (25 maks. 1-godz.) wyniosły ok. $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i wystąpiły w rejonie Elektrowni Bełchatów.

Stężenia 24-godzinowe (wyrażone jako 4 stężenie maksymalne z rocznej serii stężeń 24 godz.) na większości terenu województwa nie przekroczyły $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (16% wartości dopuszczalnej). Maksymalne 24-godzinne wartości (4 maks. 24-godz.) wyniosły blisko $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i wystąpiły również w rejonie Elektrowni Bełchatów.

W przypadku SO_2 występują duże różnice sezonowe w rejestrowanych stężeniach, co wskazuje na znaczny wpływ emisji tego zanieczyszczenia z procesów spalania paliw dla celów grzewczych (emisja niska). Stacje zlokalizowane na terenach miejskich wykazały średnio 50% wzrost stężeń SO_2 w sezonie grzewczym w stosunku do pory letniej.

Poziom alarmowy dla dwutlenku siarki wynosi $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i w roku 2023 w województwie łódzkim nie był przekroczony.”

Punkt pomiarowy w zakresie dwutlenku siarki (SO_2) nie był zlokalizowany na obszarze powiatu kutnowskiego.

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania w 2023 r. na niemal całym terenie województwa stężenia 1-godzinowe (wyrażone jako 19 stężenie maksymalne z rocznej serii stężeń 1-godz.) nie przekroczyły $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Wyjątkiem były małe obszary w Łodzi w rejonie al. Jana Pawła II i al. Piłsudskiego, gdzie stężenie 19-maksymalne jednogodzinne przekroczyło $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Stężenia średnioroczne na większości obszaru województwa nie przekroczyły $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, poza małymi obszarami w Łodzi, gdzie stężenie średnioroczne wyniosło maksymalnie $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (Łódź al. Jana Pawła II) oraz w rejonie Elektrowni Bełchatów - $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Poziom alarmowy dla dwutlenku azotu wynosi $400 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i w roku 2023 w województwie łódzkim nie był przekroczony.”

W analizie emisji dwutlenku azotu wykorzystano punkt pomiarowy zlokalizowany w mieście Kutno

Jak wskazano w programie „w roku 2023, jak i w latach ubiegłych, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu tlenu węgla. Najwyższa zmierzona wartość S8max wyniosła 4 mg/m³. Podobnie jak w przypadku innych substancji, których znaczącym źródłem emisji jest spalanie paliw do celów grzewczych, również w przypadku tlenu węgla najwyższy poziom tego zanieczyszczenia występował w sezonie grzewczym.”

Punkt pomiarowy w zakresie tlenu węgla (CO) nie był zlokalizowany na obszarze powiatu kutnowskiego.

Jak wskazano w programie „w 2023 r. nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu średniego rocznego benzenu. Mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich 6 lat oscylowały w okolicach 1 µg/m³ przy poziomie dopuszczalnym wynoszącym 5 µg/m³. W porównaniu z latami ubiegłymi stężenia obniżyły się o ok. 50%. W rozkładzie przestrzennym najwyższe stężenia notowane były na terenach zurbanizowanych, na których dominuje emisja powierzchniowa. Najniższe stężenia występowały na terenach pozamiejskich, gdzie stężenie średnie roczne można oszacować na 0,5 µg/m³. Należy zakładać, że w kolejnych latach wartość średnia roczna na terenach miejskich może nadal wynosić ok. 1 µg/m³. Mierzone wartości stężeń benzenu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi.”

Punkt pomiarowy w zakresie benzenu (C₆H₆) nie był zlokalizowany na obszarze powiatu kutnowskiego.

Jak wskazano w programie „w roku 2023 okres wiosenno-letni cechował się małą liczbą dni z opadami, umiarkowanymi temperaturami powietrza, dużym nasłonecznieniem. Sprzyjało to powstawaniu ozonu w przyziemnej warstwie troposfery. Nie zanotowano jednak przekroczeń poziomu docelowego ozonu S8max_d (nie więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m³ – średnia z 3 lat). Tak liczona wartość wyniosła na terenie województwa łódzkiego maksymalnie 15 dni (dla średniej z lat 2021- 2023), w samym roku 2023 było to maksymalnie 20 dni. Widoczny był zatem wzrost stężenia ozonu S8max w stosunku do roku 2022.

W przypadku poziomu celu długoterminowego na wszystkich stanowiskach pomiarowych zanotowano w roku 2023 stężenia S8max_d powyżej 120 µg/m³. W zależności od stanowiska pomiarowego, było to od 8 do 20 dni. W odróżnieniu od poziomu docelowego, wystarczy 1 dzień w roku z wartością S8max powyżej 120 µg/m³, aby przekroczyć poziom celu długoterminowego.

Zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na obszarze województwa łódzkiego nie doszło do przekroczenia poziomu docelowego O₃. Na

większości terenów województwa liczba dni ze stężeniem $S_{8max\_d} > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nie przekroczyła 10 (średnia z 3 lat). Na wybranych małych obszarach w części wschodniej, południowej i w rejonie Elektrowni Bełchatów wartość ta wyniosła 0 dni. Najwyższą liczbę dni stwierdzono na obszarze m. Łodzi (17 dni – średnia z 3 lat).

Zgodnie z wynikami metod szacowania opartymi o wyniki modelowania, na niemal całym obszarze województwa łódzkiego doszło do przekroczenia poziomu celu długoterminowego O_3 . Najwyższą liczbę dni z przekroczeniem w roku 2023 (27 dni) stwierdzono na obszarze m. Łodzi. Jedynie na wybranych terenach znajdujących się głównie w części wschodniej województwa i w rejonie Elektrowni Bełchatów wartość ta wyniosła 0 dni.”

Punkt pomiarowy w zakresie ozonu (O_3) nie był zlokalizowany na obszarze powiatu kutnowskiego.

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania na niemal całym terenie województwa stężenia 24-godzinowe (wyrażone jako 36 maksymalna wartość stężenia 24-godz.) nie przekroczyły $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Najwyższe wartości wynoszące $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wystąpiły jedynie w centrum Łodzi oraz w Kutnie.

Stężenia średnioroczne na większości obszaru województwa nie przekroczyły $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, w rejonie miast powiatowych było to $20\text{-}25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, na terenie większych miast powiatowych do $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Dla pyłu zawieszonego PM_{10} w rozporządzeniu w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu określono poziom alarmowy i poziom informowania i są to średniodobowe wartości stężeń tego zanieczyszczenia. Informacja o ryzyku przekroczenia tych poziomów na obszarze województwa łódzkiego jest każdorazowo przekazywana m.in. do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Łodzi oraz Zarządu Województwa Łódzkiego, a w przypadku ryzyka wystąpienia przekroczenia alarmowego informacja taka przekazywana jest także do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

Poziom alarmowy dla pyłu zawieszonego PM_{10} wynosi $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i w roku 2023 w województwie łódzkim był przekroczony w ciągu 3 dni. Najwyższa wartość stężenia średniodobowego wystąpiła w dn. 01.03.2023 r. na stacji w Radomsku i wyniosła $S_{24} = 213 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W porównaniu z rokiem 2022 liczba takich sytuacji zwiększyła się z 2 do 3 dni.

Poziom informowania dla pyłu zawieszonego PM_{10} wynosi $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i w roku 2023 w województwie łódzkim był przekroczony w ciągu 7 dni. Najwyższa wartość stężenia wystąpiła w dn. 01.12.2023 r. na stacji w Radomsku i wyniosła $S_{24} = 146 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W porównaniu z rokiem 2022 liczba takich sytuacji zmniejszyła się z 12 do 7 dni.”

W analizie emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ wykorzystano punkt pomiarowy zlokalizowany w mieście Kutno.

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na większości obszaru województwa łódzkiego stężenie średnie roczne pyłu zawieszonego PM_{2,5} nie przekroczyło 15 µg/m³. Wyższe wartości stężeń w zakresie od 15 do 18 µg/m³ wystąpiły na terenach zurbanizowanych większości miast powiatowych. Na terenie miast: Radomsko, Łódź i Kutno maksymalnie do 20 µg/m³. Nie doszło do przekroczenia poziomu dopuszczalnego fazy II (Da=20 µg/m³).”

W analizie emisji pyłu zawieszonego PM_{2,5} wykorzystano punkt pomiarowy zlokalizowany w mieście Kutno.

Zgodnie z programem „nie stwierdza się przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego ołowiu. Mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich kilku lat oscylują w okolicach 0,01 µg/m³. Widoczny jest trend spadkowy. Należy założyć, że w kolejnych latach wartość średnia roczna będzie nadal wynosiła ok. 0,01 µg/m³, co stanowi zaledwie 2% poziomu dopuszczalnego Da=0,5 µg/m³. Mierzone wartości stężeń ołowiu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi.”

Ponadto zgodnie z programem „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na większości obszaru województwa łódzkiego stężenie średnie roczne arsenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ nie przekroczyło 0,6 ng/m³. Wyższe wartości stężeń dochodzące do 1 ng/m³ wystąpiły na terenach zurbanizowanych większości miast powiatowych. Najwyższe stężenie wynoszące 1,5 ng/m³ wystąpiło w rejonie Elektrowni Bełchatów.”

Jak wskazano w programie „nie stwierdza się przekroczenia poziomu docelowego kadmu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich kilku lat oscylują w okolicach 0,5 ng/m³. W roku 2023 było to maksymalne 0,3 ng/m³. Widoczny jest trend spadkowy. W ciągu ostatnich 5 lat stężenia kadmu w województwie obniżyły się o ok. 25%. Można założyć, że w kolejnych latach wartość średnia roczna będzie nadal wynosiła ok. 0,3 ng/m³, co stanowi zaledwie 6% poziomu docelowego Ddc=5 ng/m³. Mierzone wartości stężeń kadmu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi.”

Jak wskazano w programie „nie stwierdza się przekroczenia poziomu docelowego niklu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich kilku lat oscylują w okolicach 1 ng/m³. W roku 2023 było to maksymalne 0,8 ng/m³. Do roku 2018 wartości stężeń średnich rocznych na poszczególnych stanowiskach pomiarowych jeszcze rosły, od roku 2020 zaczęły maleć. Należy założyć, że w kolejnych

latach wartość średnia roczna niklu prawdopodobnie będzie nadal oscylować wokół wartości 1 ng/m^3 , co stanowi zaledwie 5% poziomu docelowego $D_{dc}=20 \text{ ng/m}^3$. Mierzone wartości stężeń niklu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi.”

Punkty pomiarowe w ww. analizach nie były zlokalizowane na obszarze powiatu kutnowskiego.

Jak wskazano w programie „mierzone stężenia średnie roczne na przestrzeni ostatnich 10 lat wykazują trend spadkowy. Jeszcze do roku 2016 na wybranych stanowiskach stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu przekraczały często wartość 10 ng/m^3 . Obecnie maksymalne stężenia średnie roczne nie przekraczają 4 ng/m^3 , w większości przypadków są to stężenia z przedziału $2\text{-}3 \text{ ng/m}^3$. Jest to nadal powyżej wyznaczonego poziomu docelowego, nie mniej z każdym rokiem wartości mierzone na wszystkich stanowiskach maleją. Emisja powierzchniowa nadal stanowi główny czynnik wpływający na stan zanieczyszczenia powietrza tym związkiem.

Zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na większości obszaru województwa łódzkiego stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu nie przekroczyły poziomu docelowego $D_{dc}=1 \text{ ng/m}^3$. Tak niskie wartości wystąpiły głównie na terenach niezurbanizowanych. Na terenach zabudowanych dużej części miast i gmin w województwie doszło do przekroczenia ww. poziomu docelowego. Najwyższe wartości stężeń średniorocznych sięgające 3 ng/m^3 wystąpiły na terenie Radomska, Piotrkowa Trybunalskiego, Zduńskiej Woli, Łasku, Rawy Mazowieckiej i aglomeracji łódzkiej. Na terenie Brzezin było to 4 ng/m^3 . Na pozostałych obszarach z przekroczeniem poziomu docelowego wartości stężeń średniorocznych wyniosły 2 ng/m^3 .

Obliczenia z wykorzystaniem matematycznego modelowania jakości powietrza wskazują na licznie występujące obszary przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu, obejmujące zasięgiem 1,5% powierzchni województwa, w tym głównie tereny zabudowane aglomeracji łódzkiej i większości miast powiatowych województwa. Na 177 gmin województwa łódzkiego, obszary przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu wystąpiły na terenie 35 gmin (w tym 30 gmin strefy łódzkiej). W przypadku liczby ludności było to 589 279 osób (24,8% ludności województwa), czyli co czwarta osoba w województwie narażona jest na negatywny wpływ ww. zanieczyszczenia.”

W analizie stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ wykorzystano punkt pomiarowy zlokalizowany w mieście Kutno.

Ww. program zawiera także ocenę jakości powietrza ze względu na ochronę roślin.

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na niemal całym obszarze strefy łódzkiej stężenia średnie roczne SO₂ nie

przekroczyły $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Wyjątkiem był mały obszar w rejonie Elektrowni Bełchatów, gdzie stężenie średnie roczne wyniosło $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W przypadku stężenia dwutlenku siarki w okresie zimowym średnie stężenia również nie przekroczyły na większości terenu strefy łódzkiej $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Jedynie w rejonie Elektrowni Bełchatów stężenie średnie w okresie zimowym wyniosło $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.”

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania, na przeważającym obszarze strefy łódzkiej stężenia średnie roczne tlenków azotu wahały się od 10 do $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W rejonie Piotrkowa Trybunalskiego i Radomska było to $20\text{-}25 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Najwyższe stężenie średnioroczne NOX wynoszące $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wystąpiło w rejonie Elektrowni Bełchatów. Poziom dopuszczalny $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nie został przekroczony.”

Jak wskazano w programie „zgodnie z wynikami szacowania opartego o wyniki modelowania na obszarze strefy łódzkiej nie doszło do przekroczenia poziomu docelowego AOT40_{5L} (AOT40 uśredniony dla lat 2019-2023). Na większości terenu województwa wartość wskaźnika AOT40_{5L} zawierała się w przedziale od 9 000 do 14 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$. Najwyższe wartości przekraczające 14 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$ wystąpiły głównie w części południowo-zachodniej, przy granicy z województwem wielkopolskim i opolskim, oraz w rejonie aglomeracji łódzkiej. Najniższe wartości (poniżej 9 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$) wystąpiły w części północnej oraz w rejonie Elektrowni Bełchatów.”

Punkty pomiarowe w ww. analizach nie były zlokalizowane na obszarze powiatu kutnowskiego.

Zlokalizowane na obszarze powiatu zakłady ciepłownicze: ECO Kutno Sp. z o.o., ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. Oddział Ciepłownia w Żychlinie oraz zakład Krajowej Spółki Cukrowej S.A. Oddział Cukrownia Dobrzelin są największymi emitentami zanieczyszczeń do powietrza na terenie powiatu kutnowskiego.

Uchwała Nr XX/303/20Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 5935 ze zm.) obejmuje działania na obszarze powiatu kutnowskiego. Do działań należy przede wszystkim wymiana źródeł ogrzewania.

– **Ciepłownictwo**

Na terenie miasta Kutno i miasta Żychlin funkcjonują sieci ciepłownicze, do których ciepło doprowadzane jest z dużych obiektów ciepłowniczych (Ciepłownia Miejska Nr 1 – ECO Kutno Sp. z o.o. i Ciepłownia Żychlin spółki Energa Kogeneracja Sp. z o.o.). Do sieci

tych przyłączone są budynki wielorodzinne, użyteczności publicznej oraz część budynków jednorodzinnych.

Na pozostałym terenie powiatu funkcjonują indywidualne źródła ciepła opalane węglem, olejem, gazem płynnym lub innymi paliwami stałymi.

– Sieć gazowa

Głównymi odbiorcami są gospodarstwa domowe oraz zakłady przemysłowe i usługowe. Mieszkańcy, którzy nie posiadają dostępu do gazu sieciowego korzystają z butli gazowych. Zapotrzebowanie w gaz przewodowy realizowane jest z przebiegających przez powiat kutnowski dwóch gazociągów wysokiego ciśnienia – DN 400 relacji Płock – Ostrów Wielkopolski i DSN200 relacji Kutno – Łowicz poprzez stacje redukcyjno – pomiarowe. Odbiorcy zaopatrywani są w gaz z sieci gazowej średniego ciśnienia.

– Hałas

Na obszarze powiatu kutnowskiego istotnym źródłem hałasu jest hałas komunikacyjny. Zgodnie z art. 118 ust 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54) strategiczne mapy hałasu sporządza się dla:

- miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy;
- głównych dróg – rozumie się przez to drogę, po której przejeżdża rocznie więcej niż 3 miliony pojazdów;
- głównych linii kolejowych – rozumie się przez to linię kolejową, po której przejeżdża rocznie więcej niż 30 tysięcy pociągów;
- głównych lotnisk – rozumie się przez to lotnisko cywilne, na którym rocznie odbywa się więcej niż 50 tysięcy operacji (startów lub lądowań), z wyłączeniem operacji dokonywanych wyłącznie w celach szkoleniowych przy użyciu samolotów o masie startowej poniżej 5700 kg.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Strategiczne mapy hałasu sporządza się co 5 lat, w terminie do dnia 30 czerwca. Na podstawie strategicznych map hałasu marszałek województwa opracowuje dla obszaru województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem. W oparciu o ww. przepisy sporządzono następujące programy.

Uchwała Nr XLVI/551/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych

wzdłuż dróg wojewódzkich województwa łódzkiego, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4339), która nie obejmuje dróg na obszarze powiatu kutnowskiego.

Celem strategicznym Programu jest zmniejszenie uciążliwości hałasu od dróg wojewódzkich województwa łódzkiego dla mieszkańców i środowiska poprzez obniżenie do poziomu obowiązujących standardów. Celem operacyjnym Programu jest wskazanie działań mających za zadanie dostosowanie poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych, na terenach wzdłuż dróg wojewódzkich, na których występują przekroczenia.

Uchwała Nr XLVI/549/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych wzdłuż dróg krajowych o obciążeniu ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, z terenu województwa łódzkiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne, tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami LDWN i LN" wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4337) obejmuje odcinki dróg położone na obszarze powiatu kutnowskiego. Są to w szczególności autostrada A1, DK92. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Uchwała Nr XLVI/552/22 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu, położonych wzdłuż linii kolejowych województwa łódzkiego, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie" (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4340) obejmuje odcinki linii kolejowych położonych na obszarze powiatu kutnowskiego. Głównym celem Programu jest identyfikacja obszarów w otoczeniu odcinków linii kolejowych o ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie na terenie województwa łódzkiego, zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu kolejowego oraz wskazanie na tych obszarach działań o charakterze naprawczym, których skutkiem byłaby poprawa warunków akustycznych, a docelowo obniżenie na tych obszarach poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych.

Hałas wytwarzany przez środki produkcji występuje zarówno w obiektach przemysłowych, jak też i na zewnątrz, przenikając do otoczenia z niedostatecznie izolowanych hal przemysłowych lub nieizolowanych i niewyciszonych maszyn. Hałas przemysłowy ma ograniczony lokalnie zasięg oddziaływania.

Instalacje przemysłowe posiadające pozwolenia zintegrowane prowadzą w cyklach dwurocznych badania hałasu w środowisku wynikającego z prowadzonej działalności.

Na podstawie przedkładanych Staroście wyników pomiarów można stwierdzić, że standardy w zakresie emisji hałasu z tych instalacji są dotrzymywane.

– Drogi

Stan infrastruktury na terenie powiatu jest zróżnicowany. Sieć drogową na terenie powiatu kutnowskiego tworzą ogólnodostępne drogi publiczne krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez powiat kutnowski przebiega autostrada A1, jedyna autostrada o przebiegu południkowym, przecinająca całe terytorium kraju.

Tabela 1 Zestawienie długości dróg gminnych na terenie powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.

	o nawierzchni twardej			o nawierzchni twardej ulepszonej			o nawierzchni gruntowej		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
Powiat kutnowski	860,8	831,4	864,1	793,0	765,4	808,3	194,7	182,6	136,8

Tabela 2 Zestawienie długości dróg powiatowych na terenie powiatu kutnowskiego, wg. danych GUS.

	o nawierzchni twardej			o nawierzchni twardej ulepszonej			o nawierzchni gruntowej		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
Powiat kutnowski	476,5	476,5	476,5	455,7	455,7	455,7	9,5	9,5	9,5

Nowym elementem sieci transportowych, przyjaznym dla środowiska, sukcesywnie rozwijanym, są ścieżki rowerowe.

Tabela 3 Zestawienie długości dróg dla rowerów w powiecie kutnowskim i gminach powiatu kutnowskiego, zgodnie z danymi GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	drogi dla rowerów ogółem		
		2020	2021	2022
		[km]	[km]	[km]
1.	Powiat kutnowski	17,5	17,5	21,4
2.	Miasto Kutno	15,5	15,5	16,0
3.	Krośniewice	0,4	0,4	0,4
4.	Gmina Kutno	1,6	1,6	1,6
5.	Nowe Ostrowy	0,0	0,0	3,4

– Kolej

Powiat kutnowski jest korzystnie położony względem komunikacji kolejowej. Przez obszar powiatu przebiegają 4 czynne, zelektryfikowane, normalnotorowe linie kolejowe.

Tabela 4 Główne linie kolejowe przebiegające przez powiat kutnowski (Źródło: „Strategia Rozwoju Powiatu Kutnowskiego na lata 2015- 2020”).

Nr linii kolejowej	Kierunek trasy	Opis linii kolejowej
3	z Warszawy Zachodniej przez Kutno, Konin, Poznań Główny w kierunku Frankfurtu nad Odrą	Dwutorowa linia magistralna stanowiąca część głównego międzynarodowego korytarza transportowego E20.
16	z Łodzi Kaliskiej w kierunku Kutna	Jednotorowa linia o znaczeniu państwowym.
18	z Kutna przez Włocławek, Toruń Główny, Bydgoszcz Główną w kierunku Piły Głównej	Dwutorowa linia o znaczeniu państwowym.
33	z Kutna przez Płock w kierunku Brodnicy	Linia jednotorowa o znaczeniu państwowym.

– Promieniowanie elektromagnetyczne

Sposoby sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określają przepisy rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2022 r., poz. 2630). Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określają przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2448).

W ramach oceny poziomów pól elektromagnetycznych prowadzona przez GIOŚ w 2021 r. nie wyznaczono punktów pomiarowych na terenie powiatu kutnowskiego.

Zgodnie z podsumowaniem oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie łódzkim (opracowanie GIOŚ) „w 2021 roku wyznaczono 74 punkty pomiarowe, 41 punktów w monitoringu stałym oraz 33 w badawczym. Przy lokalizacji punktów pomiarowych kierowano się głównie występowaniem źródeł pól elektromagnetycznych oraz częstym przebywaniem ludzi. Z analizy wykonanych pomiarów wynika, że zmierzone wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego w 2021 roku utrzymywały się na niskim poziomie. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019, poz. 2448) wartość dopuszczalna dla zakresu częstotliwości objętej monitoringiem wynosi 28 V/m. Najwyższą zmierzoną wartość, 1,3 V/m, odnotowano w Aleksandrowie Łódzkim,

przy ul. Pabianickiej 80C. W monitoringu stałym, wyniki w 78 % kształtowały się poniżej dolnej granicy oznaczalności stosowanej metody badawczej, natomiast w monitoringu badawczym, poniżej tej granicy otrzymano 96 % wyników”.

Ocena poziomów pól elektromagnetycznych prowadzona przez GIOŚ w 2022 r. obejmowała punkty wyznaczone w ramach stałej sieci monitoringu oraz w ramach monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu przeprowadzono badania w następujących lokalizacjach:

Lp.	Adres punktu pomiarowego	Wynik 0,5 godz. pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika poziomu emisji pól elektromagnetycznych WME (z obliczeń)
1.	Kutno, ul. K. Jadwigi/ul. Jagiełły	1,5	0,8	0,11
2.	Kutno, ul. Tarnowskiego 40	<0,8		0,16
3.	Krośniewice, ul. Toruńska 14A	<0,8		0,07
4.	Żychlin, ul. Żeromskiego 5	<0,8		

W ramach monitoringu badawczego przeprowadzono badania w następujących lokalizacjach:

Lp.	Adres punktu pomiarowego	Wynik 0,5 godz. pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika poziomu emisji pól elektromagnetycznych WME (z obliczeń)
1.	Dąbrowice, ul. Stary Rynek 31	<0,8		0,06
2.	Łanięta 15E	<0,8		
3.	Ostrowy Cukrownia 41A	<0,8		0,11

Zgodnie z podsumowaniem oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie łódzkim (opracowanie GIOŚ) „średnia arytmetyczna natężenia pola elektromagnetycznego dla województwa łódzkiego w 2022 roku wyniosła 0,64 V/m. W stałej sieci monitoringu, wyniki w 60 % kształtowały się poniżej dolnej granicy oznaczalności stosowanej metody badawczej, natomiast w monitoringu badawczym, poniżej tej granicy otrzymano 94 % wyników. Z analizy wykonanych pomiarów wynika, że zmierzone wartości natężenia pola elektromagnetycznego w 2022 roku utrzymywały się poniżej dopuszczalnej wartości dla zakresu częstotliwości objętej monitoringiem, tj. 28 V/m, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Ponadto, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, ponieważ w żadnym punkcie pomiarowym wskaźnik WME nie przekroczył wartości 1”.

Punkty pomiarowe na 2024 r. zostały wyznaczone na terenie powiatu kutnowskiego w następujących lokalizacjach:

- Kutno, ul. K. Jadwigi/Jagiełły,
- Kutno, ul. Tarnowskiego 40,
- Krośniewice, ul. Toruńska 14A,
- Żychlin, ul. Żeromskiego 5,
- Dąbrowice, ul. Stary Rynek 31,
- Gmina Bedlno, Kręcieszki 16,
- Gmina Krzyżanów, Krzyżanówek 13,
- Gmina Kutno, Franki Wroczyńskie 1,
- Gmina Oporów, Oporów 25L,
- Strzelce, ul. Osiedlowa 1.

– **Stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych**

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r., poz. 1478) zlewnie poszczególnych rzek, przyporządkowano regionom wodnym. Jednolite części wód powierzchniowych znajdujące się na terenie powiatu przyporządkowane zostały do Regionu Wodnego Warty. Teren powiatu kutnowskiego położony jest w znacznej części w obszarze regionu wodnego Środkowej Wisły przyporządkowanego do obszaru dorzecza Wisły. 17 lutego 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. Plan gospodarowania wodami dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300).

Ponadto teren powiatu kutnowskiego położony jest częściowo w obszarze regionu wodnego Warty przyporządkowany jest do obszaru dorzecza Odry. 24 grudnia 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. Plan gospodarowania wodami dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 335).

Przysowa o kodzie: RW2000102724499. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – zły stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – dla złagodzonych wskaźników [benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.; substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: BZT5, azot ogólny, azot azotanowy, OWO, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MIR, , MMI, EFI+PL/ IBI_PL; fluoranten(w), bromowane difenylotetry(b), rtęć(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(g,h,i)perylen(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Skrwa Lewa do Dopływu spod Polesia Nowego o kodzie: RW200010275431.

Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – brak danych, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C];

pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – dobry stan chemiczny.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, fosfor ogólny. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C. Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Słudwia do Przysowej o kodzie: RW200010272439. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – słaby stan ekologiczny, stan chemiczny –poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;

stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO, MIR, MMI, EFI+PL/ IBI_PL. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Ochnia do Miłonki o kodzie: RW2000152721839. Jest to JCWP typ P_org - Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Miłonka o kodzie: RW2000102721849. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – słaby stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm), MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylene(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, OWO, BZT5. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi

w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MMI, benzo(a)piren(w), benzo(g,h, i)perylen(w), fluoranten(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Głogowianka o kodzie: RW2000102721869. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to silnie zmieniona część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 µS/cm)]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są

osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: BZT5. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań)..

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Mroga od Mroźycy do ujścia o kodzie: RW200011272349. Jest to JCWP typ RzN - Rzeka nizinna, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny –poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na

odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, BZT5; benzo(g(w), h(w), i)perylen(w), fluoranten(w), bromowane difenyloetery(b), rtęć(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: MMI, benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Bzura od Kanału Tumskiego do Uchanki o kodzie: RW20001627253. Jest to JCWP typ Rz_org - Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MIR, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy; fluoranten(w), bromowane difenyloetery(b), rtęć(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MIR, MMI, benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Malina o kodzie: RW200010272289. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników

[benzo(a)piren(w),związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosforany, BZT5, azot ogólny, azot azotanowy. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w),związki tributyllocyny(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Moszczenica od Dopływu z Besiekierza do ujścia o kodzie: RW20001127229. Jest to JCWP typ RzN - Rzeka nizinna, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny –poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot azotanowy,, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik

diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; stan chemiczny – stan chemiczny: stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.; substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, fosforany, OWO, BZT5; bromowane difenyletery(b), rtęć(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot azotanowy, MMI, benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Słudwia od Przysowej do ujścia o kodzie: RW20001627249. Jest to JCWP typ Rz_org - Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk, którego status to naturalna część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – dobry stan ekologiczny; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.; substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: BZT5, azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MIR, MMI; benzo(g(w), h(w), i)perylen(w), bromowane difenyletery(b), rtęć(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Igła o kodzie: RW200010272369. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to silnie zmieniona część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny –poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartość w wodzie: do 2740 $\mu\text{S/cm}$), EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, fosforany, OWO, BZT5; MMI. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; EFI+PL/ IBI_PL; benzo(a)piren(w), benzo(g,h, i)perylen(w), fluoranten(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Ochnia od Miłonki do ujścia o kodzie: RW2000162721899. Jest to JCWP typ Rz_org - Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk, którego status to silnie zmieniona

część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, MIR, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, BZT5; bromowane difenyletery(b), rtęć(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; MIR, MMI, benzo(a)piren(w), fluoranten(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Rgilewka do Strugi Kielczewskiej o kodzie: RW6000101833239. Jest to JCWP typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty, którego status to silnie zmieniona część wód. Stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny – poniżej dobrego, stan (ogólny) – zły stan wód. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

Cel środowiskowy: stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosforany, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C (maksymalna dopuszczalna wartości w wodzie: do 2740 $\mu\text{S}/\text{cm}$]); pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; stan chemiczny – stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r. Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: fosfor ogólny, OWO. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

Dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor, any, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społecznoekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji

zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).

JCWPd o kodzie GW600062, ocenie stanu chemicznego – dobrym, ocenie stanu ilościowego – słabym, oraz stanie JCWPd – słabym.

Cele środowiskowe dla JCWPd to dobry stan chemiczny oraz brak pogorszenia aktualnego stanu ilościowego (słaby stan ilościowy w zakresie bilansu wodnego).

Dla danej JCWPd zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Potrzeby społeczno-ekonomiczne wpisują się w cele strategiczne „Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku”, „Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, „Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030”, „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” oraz w założenia Polityki Surowcowej Polski. Brak wykonalnych i korzystniejszych alternatywnych rozwiązań wynika z analiz towarzyszących wykonaniu dokumentacji hydrogeologicznych, natomiast dopuszczalność dalszego poboru była i jest analizowana na etapie przeglądu pozwoleń wodnoprawnych.

JCWPd o kodzie GW200063, ocenie stanu chemicznego – dobrym, ocenie stanu ilościowego – dobrym, oraz stanie JCWPd – dobrym.

Cele środowiskowe dla JCWPd to dobry stan chemiczny oraz dobry stan ilościowy.

JCWPd o kodzie GW200047, ocenie stanu chemicznego – dobrym, ocenie stanu ilościowego – dobrym, oraz stanie JCWPd – dobrym.

Cele środowiskowe dla JCWPd to dobry stan chemiczny oraz dobry stan ilościowy.

– **Gospodarka wodno-ściekowa**

W powiecie kutnowskim woda dla celów komunalnych, jak i pozostałych, pozyskiwana jest poprzez pobór wód podziemnych, natomiast z powodu małej dyspozycyjności nie jest wykorzystywana woda powierzchniowa. Największy pobór wód służy zapewnieniu dostawy wody na cele komunalne, rozprowadzana jest ona do odbiorców poprzez komunalną sieć wodociągową. Z uwagi na często występującą wysoką zawartość związków mineralnych, gł. manganu i żelaza woda pobierana poprzez ujęcia wód podziemnych przed wtłoczeniem do sieci poddawana jest uzdatnianiu w stacjach uzdatniania wody.

Tabela 5 Długość sieci wodociągowej oraz liczba przyłączy do budynków na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)			przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[km]	[km]	[km]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
1.	Powiat kutnowski	1 370,9	1 372,9	1 376,5	16 972	17 151	17 368
2.	Miasto Kutno	170,1	170,2	171,8	4 173	4 247	4 325
3.	Bedlno	154,7	156,4	157,2	1 492	1 502	1 511
4.	Dąbrowice	53,0	53,0	53,0	541	546	549
5.	Krośniewice	145,2	145,2	145,4	1 628	1 628	1 637
6.	Krośniewice - miasto	17,5	17,5	17,7	621	621	623
7.	Krośniewice - obszar wiejski	127,7	127,7	127,7	1 007	1 007	1 014
8.	Krzyżanów	141,2	141,2	141,9	1 103	1 109	1 141
9.	Gmina Kutno	195,6	195,8	196,1	2 855	2 904	2 962
10.	Łanięta	68,3	68,3	68,3	596	602	606
11.	Nowe Ostrowy	79,5	79,5	79,5	894	901	901
12.	Oporów	118,0	118,0	118,0	664	675	678
13.	Strzelce	120,0	120,0	120,0	1 070	1 070	1 077
14.	Żychlin	125,3	125,3	125,3	1 956	1 967	1 981
15.	Żychlin - miasto	28,6	28,6	28,6	870	874	879
16.	Żychlin - obszar wiejski	96,7	96,7	96,7	1 086	1 093	1 102

Tabela 6 Ilość pobranej wody oraz liczba osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	woda dostarczona			ludność korzystająca z sieci wodociągowej		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
1.	Powiat kutnowski	5 928,1	5 889,2	5 725,2	89 004	87 990	87 111
2.	Miasto Kutno	3 556,9	3 575,6	3 366,4	40 138	39 581	39 118
3.	Bedlno	268,4	266,1	249,2	4 579	4 490	4 416
4.	Dąbrowice	119,4	108,4	110,2	1 829	1 807	1 810
5.	Krośniewice	374,3	370,5	378,6	8 006	7 906	7 797
6.	Krośniewice - miasto	252,1	255,0	260,1	4 157	4 111	4 037
7.	Krośniewice - obszar wiejski	122,2	115,5	118,5	3 849	3 795	3 760
8.	Krzyżanów	281,8	280,0	261,8	3 876	3 867	3 843
9.	Gmina Kutno	372,9	374,1	506,4	8 562	8 573	8 592
10.	Łanięta	91,8	90,0	86,3	2 145	2 114	2 088
11.	Nowe Ostrowy	144,0	133,7	144,0	3 020	2 990	2 972
12.	Oporów	78,4	81,2	77,3	2 120	2 100	2 112
13.	Strzelce	228,6	215,2	169,3	3 560	3 548	3 510
14.	Żychlin	411,6	394,4	375,7	11 169	11 014	10 853
15.	Żychlin - miasto	260,2	285,5	267,5	7 772	7 676	7 581
16.	Żychlin - obszar wiejski	151,4	108,9	108,2	3 397	3 338	3 272

Tabela 7 Długość sieci kanalizacyjnej oraz liczba przyłączy do budynków na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	długość czynnej sieci kanalizacyjnej			przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[km]	[km]	[km]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
1.	Powiat kutnowski	266,6	269,7	281,5	6 358	6 518	6 668
2.	Miasto Kutno	150,5	153,5	158,5	3 785	3 850	3 971
3.	Krośniewice	18,9	18,9	19,4	594	594	595
4.	Krośniewice - miasto	15,5	15,5	16,0	573	573	574
5.	Krośniewice - obszar wiejski	3,4	3,4	3,4	21	21	21
6.	Krzyżanów	1,1	1,1	1,1	54	54	54
7.	Gmina Kutno	39,5	39,6	40,0	629	676	692
8.	Łanięta	18,3	18,3	18,3	274	274	276
9.	Nowe Ostrowy	9,6	9,6	15,5	187	189	189
10.	Strzelce	3,0	3,0	3,0	63	103	103
11.	Żychlin	25,7	25,7	25,7	772	778	788
12.	Żychlin - miasto	15,6	15,6	15,6	532	536	539
13.	Żychlin - obszar wiejski	10,1	10,1	10,1	240	242	249

Tabela 8 Ilość odprowadzonych ścieków oraz liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną			ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[dam ³]	[dam ³]	[dam ³]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
1.	Powiat kutnowski	2 155,5	2 163,6	1 956,1	55 553	55 101	54 562
2.	Miasto Kutno	1 601,8	1 648,3	1 469,7	38 920	38 393	37 991
3.	Krośniewice	151,7	138,5	132,9	4 064	4 019	3 947
4.	Krośniewice - miasto	144,3	131,0	131,5	3 987	3 943	3 872
5.	Krośniewice - obszar wiejski	7,4	7,5	1,4	77	76	75
6.	Krzyżanów	5,7	5,7	5,8	456	455	452
7.	Gmina Kutno	121,0	83,0	77,5	2 165	2 269	2 306
8.	Łanięta	19,6	24,3	24,8	1 021	1 006	998
9.	Nowe Ostrowy	27,0	36,0	31,8	1 016	1 010	1 004
10.	Strzelce	18,0	18,7	16,6	540	661	654
11.	Żychlin	210,7	209,1	197,0	7 371	7 288	7 210
12.	Żychlin - miasto	190,3	184,6	171,9	6 406	6 334	6 260
13.	Żychlin - obszar wiejski	20,4	24,5	25,1	965	954	950

W Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) wykazano trzy aglomeracje wyodrębnione na terenie powiatu kutnowskiego. Są to – aglomeracja

Kutno, w skład której wchodzi miasto Kutno i przylegające do niego fragmenty gminy Kutno włączone do systemu kanalizacyjnego miasta (Adamowice, Bielawki, Gołębiew Nowy, Gołębiew Stary, Malina, Stara Wieś, Woźniaków), aglomeracja Żychlin, którą tworzą miejscowości: Żychlin, Dobrzelin, Grabów i Pasięka i aglomeracja Krośniewice, w skład której wchodzi miasto Krośniewice, osiedle Głaznów i oczyszczalnia ścieków w Pawlikowicach.

– Ryzyko awarii

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska, spowodowane poważną awarią lub katastrofą naturalną, mogą wywoływać znaczne zniszczenia w środowisku lub pogorszenie jego stanu, a także stwarzać bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Na terenie powiatu występuje ryzyko zaistnienia zagrożeń środowiska, które mogą być zarówno wynikiem katastrof wywołanych przez siły natury, jak również przez różnego typu awarie infrastruktury technicznej.

Zagrożenia będące następstwem katastrofy naturalnej na terenie powiatu kutnowskiego dotyczą zagrożeń powodziowych i pożarowych.

Zagrożenia pożarowe mogą wystąpić na obszarach leśnych, gdzie dominującym drzewostanem jest sosna charakteryzująca się wysoką palnością. Zagrożenie pożarowe zwiększa się w okresie wiosennym i letnim, zwłaszcza w wyniku braku prowadzenia prac pielęgnacyjno- porządkowych, tj. spowodowane zaleganiem ściętych i wysuszonych gałęzi, brakiem utrzymywania pasów przeciwpożarowych. Ponadto w ostatnich latach, w całej Polsce, w tym również na terenie powiatu kutnowskiego, miały miejsce pożary nielegalnych, jak również legalnych składowisk odpadów oraz miejsc zbierania odpadów w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Sytuacja ta spowodowała zmiany w prawodawstwie, wprowadzenie których zaostriżyło wymogi przeciwpożarowe dla miejsc zbierania lub składowania odpadów.

Zagrożenia poważnymi awariami mogą wystąpić w instalacjach technologicznych, magazynowych lub w urządzeniach transportowych, w wyniku których następują: uwolnienie do otoczenia, wybuch lub pożar znajdujących się w tych obiektach dużych ilości niebezpiecznych substancji chemicznych. Awaryje te mogą mieć katastroficzne skutki dla środowiska naturalnego.

Na terenie powiatu kutnowskiego znajdują się tzw. zakłady o dużym oraz o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Awaryje w tego typu zakładach mogą potencjalnie negatywnie wpływać na każdy składnik środowiska naturalnego.

Zakładem o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest TAP Kutno Sp. z o.o., Zakład Produkcyjny przy ul. Poprzecznej 5.

Zakładami o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej są: Dystrybutor Gazu Propan – Butan Ryszard Kaniewski Wierzbie 2a 99-300 Kutno oraz SAGA-GAZ Sp. o.o. w Kutnie ul. Walk n/Bzurą 4a 99-300 Kutno.

– **Gospodarka odpadami**

Uchwałą Nr XXXVI/466/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 września 2021 r. w sprawie uchwalenia „Planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031” przyjęto plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031. Jak wskazuje ww. dokument zgodnie z ustawowo przyjętą hierarchią sposobów postępowania z odpadami, zapobieganie ich powstaniu jest najlepszą praktyką zmierzającą do minimalizacji niekorzystnego oddziaływania odpadów na środowisko i zdrowie ludzi, a co za tym idzie do zrównoważonego wykorzystania zasobów.

Zapobieganie powstawaniu odpadów to zastosowanie odpowiednich środków, nim dana substancja, materiał lub produkt staną się odpadem, zatem powinno być ono ukierunkowane na kompleksową poprawę działalności gospodarczej, uwzględniającą efekty ekologiczne, ekonomiczne oraz społeczne.

Integralnym elementem systemu gospodarki odpadami w gminach są punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK).

Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów wskazuje na możliwość wykorzystania gminnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), jako miejsc w których może być realizowana funkcja punktów napraw i punktów przygotowania do ponownego użycia. Takie założenia są jak najbardziej słuszne i możliwe do realizacji, niemniej wymagają wsparcia gmin ukierunkowanego na doposażenie PSZOK.

Na terenie powiatu kutnowskiego zlokalizowana jest instalacja komunalna do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku zlokalizowana w Krzyżanówku, gm. Krzyżanów zarządzana przez PreZero Service Centrum Sp. z o.o. ul. Łąkoszyńska 127, 99-300 Kutno.

Na terenie powiatu kutnowskiego zlokalizowana jest instalacja komunalna do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego

przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych zlokalizowana w Krzyżanówku, gm. Krzyżanów zarządzana przez PreZero Service Centrum Sp. z o.o. ul. Łąkoszyńska 127, 99-300 Kutno.

Na terenie powiatu kutnowskiego w 2018 roku funkcjonowały następujące instalacje do przetwarzania odpadów selektywnie zbieranych (sortownie):

- zlokalizowana przy ul. Łąkoszyńska 127, 99-300 Kutno, zarządzana przez PreZero Service Centrum Sp. z o.o., o mocy przerobowej 30 000 Mg/rok,
- zlokalizowana przy ul. Granicznej 38, 99-320 Żychlin, zarządzana przez MIG-MA Sp. z o. o., o mocy przerobowej 5 000 Mg/rok,
- zlokalizowana w miejscowości Franki, 99-340 Krośniewice, zarządzana przez ZUK Sp. z o. o., o mocy przerobowej 60 000 Mg/rok.

Na terenie powiatu funkcjonuje także instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów zlokalizowana w miejscowości Krzyżanówek.

Zgodnie z ww. planem gospodarki odpadami ustawa o odpadach określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę zdrowia i życia ludzi oraz ochronę środowiska z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ograniczania ich masy i negatywnego wpływu na środowisko.

Do głównych sposobów zapobiegania powstawania odpadów niebezpiecznych zalicza się przede wszystkim ekoprojektowanie oraz zwiększanie świadomości poprzez edukację ekologiczną w zakresie świadomych zakupów, ograniczania zużycia substancji niebezpiecznych czy sposobów magazynowania i selektywnego zbierania.

Tabela 9 Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	ogółem			z gospodarstw domowych		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	33 037,16	34 270,58	32 639,11	27 170,70	28 195,01	27 216,62
2.	Miasto Kutno	18 824,74	18 773,43	18 079,99	14 937,43	14 684,39	14 341,23
3.	Bedlno	1 179,32	1 168,34	1 019,61	1 092,20	1 075,35	927,82
4.	Dąbrowice	453,95	578,30	654,41	427,82	553,44	633,53
5.	Krośniewice	2 543,25	2 697,14	2 464,24	2 126,64	2 227,60	2 195,48
6.	Krośniewice - miasto	1 941,05	1 873,07	1 346,70	1 573,34	1 539,45	1 131,80
7.	Krośniewice - obszar wiejski	602,20	824,07	1 117,54	553,30	688,15	1 063,68
8.	Krzyżanów	1 113,95	1 257,42	1 257,84	903,08	1 003,14	886,02
9.	Gmina Kutno	3 198,31	3 397,12	2 969,07	2 805,34	3 024,41	2 676,45
10.	Łanięta	338,93	317,55	420,34	265,51	267,17	361,04
11.	Nowe Ostrowy	539,66	646,57	632,36	530,56	632,75	619,48
12.	Oporów	499,18	525,79	465,54	469,72	497,76	426,23
13.	Strzelce	1 000,10	1 042,68	966,68	787,78	833,98	808,04
14.	Żychlin	3 345,77	3 866,24	3 709,03	2 824,62	3 395,02	3 341,30
15.	Żychlin - miasto	2 430,13	2 657,67	2 549,60	2 050,52	2 333,75	2 296,82
16.	Żychlin - obszar wiejski	915,64	1 208,57	1 159,43	774,10	1 061,27	1 044,48

Tabela 10 Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

Lp.	Jednostka administracyjna	Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca		
		2020	2021	2022
		[kg]	[kg]	[kg]
1.	Powiat kutnowski	350	368	355
2.	Miasto Kutno	441	446	436
3.	Bedlno	219	222	198
4.	Dąbrowice	250	319	366
5.	Krośniewice	315	339	313
6.	Krośniewice - miasto	461	455	329
7.	Krośniewice - obszar wiejski	156	215	295
8.	Krzyżanów	273	311	314
9.	Gmina Kutno	362	382	335
10.	Łanięta	149	142	191
11.	Nowe Ostrowy	163	197	194
12.	Oporów	204	216	194
13.	Strzelce	262	276	257
14.	Żychlin	290	343	333
15.	Żychlin - miasto	306	342	332
16.	Żychlin - obszar wiejski	255	344	336

Tabela 11 Odpady zebrane selektywnie na terenie powiatu kutnowskiego oraz gmin w powiecie kutnowskim, wg. danych GUS.

.	Jednostka administracyjna	ogółem			z gospodarstw domowych		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
		[t]	[t]	[t]	[t]	[t]	[t]
1.	Powiat kutnowski	14 210,69	14 847,52	14 091,62	13 936,68	14 485,23	13 690,09
2.	Miasto Kutno	10 264,98	10 238,86	9 846,29	10 103,11	9 990,77	9 565,73
3.	Bedlno	233,86	241,20	238,63	229,60	238,19	228,90
4.	Dąbrowice	180,39	276,86	292,49	176,26	271,10	284,13
5.	Krośniewice	622,26	704,76	748,28	606,88	683,94	721,24
6.	Krośniewice - miasto	470,48	445,15	391,07	455,10	424,33	369,50
7.	Krośniewice - obszar wiejski	151,78	259,61	357,21	151,78	259,61	351,74
8.	Krzyżanów	317,51	395,84	348,27	304,74	376,32	325,20
9.	Gmina Kutno	1 186,40	1 391,32	966,11	1 143,82	1 368,81	952,05
10.	Łanięta	61,57	55,15	111,32	54,85	48,89	103,51
11.	Nowe Ostrowy	211,38	317,87	317,08	210,40	316,63	315,76
12.	Oporów	107,69	133,27	118,54	107,22	132,34	114,93
13.	Strzelce	313,10	332,25	329,94	306,90	325,82	325,96
14.	Żychlin	711,55	760,14	774,67	692,90	732,42	752,68
15.	Żychlin - miasto	512,40	522,53	532,52	498,63	503,47	517,40
16.	Żychlin - obszar wiejski	199,15	237,61	242,15	194,27	228,95	235,28

W przypadku braku realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji założeń tego dokumentu najprawdopodobniej przyczyniać się będzie do utrwalania i występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska zależą od:

- czasu,
- nakładów finansowych jakimi dysponują: budżet państwa, samorząd i podmioty gospodarcze,
- aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska.

Brak realizacji programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, terenów pozostających pod presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego, zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe, choć jednak mające wpływ na stan ochrony środowiska w sposób pośredni. Przewiduje się,

iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków:

- niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi,
- konieczność ponoszenia wysokich (i stale wzrastających) opłat za korzystanie ze środowiska,
- uniknięcie zysków możliwych do osiągnięcia w wyniku stosowania nowoczesnych i odnawialnych technologii,
- dalsze pobłażliwe traktowanie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska,
- postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- postępujący wzrost powierzchni terenów zdegradowanych,
- pogorszenie się klimatu akustycznego,
- spowolniony proces osiągania dobrego stanu wód, poprzez brak rozbudowy systemów oczyszczania ścieków,
- nieefektywne wykorzystanie zasobów naturalnych z powodu braku zwiększenia efektywności energetycznej.

Istotne skutki negatywne mogą wystąpić również w sferze społecznej i gospodarczej. W ujęciu ogólnym, w przypadku odstąpienia od realizacji projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. nie będzie następowała kompleksowa poprawa jakości życia mieszkańców.

Brak realizacji wyznaczonych w programie działań inwestycyjnych, dotyczących budowy infrastruktury, w tym służącej ochronie środowiska może spowodować negatywne skutki dla gospodarki i (pośrednio) środowiska, objawiające się wzrostem bezrobocia, zmniejszeniem liczby miejsc pracy, zanieczyszczeniem wód, gleb i powietrza (systemy ogrzewania i systemy ciepłownicze, niedrożne układy komunikacyjne).

Podsumowując, można stwierdzić, iż pożądanym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest doprowadzenie do realizacji zadań / kierunków działań zapisanych w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r..

– **Historyczne zanieczyszczenia**

Według informacji Głównego Dyrektora Ochrony Środowiska (<https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>) na terenie powiatu kutnowskiego zlokalizowane są następujące szkody i zanieczyszczenia środowiska:

L.p.	Lokalizacja	Rodzaj	Komponent	Substancje	Status
1	Gmina Bedno	szkoda w środowisku	powierzchnia ziemi, woda	suma węglowodorów C12-C35, składników frakcji oleju, Benzo(k)fluoranten; Dibenzo(a,h)antracen, Antracen, Benzo(b)fluoranten, Indeno(1,2,3-c,d)piren, Benzo(a)antracen, Benzo(a)piren, Chryzen, substancje ropopochodne	zakończone działania zapobiegawcze lub naprawcze
2	Gmina Bedno	historyczne zanieczyszczenie	powierzchnia ziemi	suma węglowodorów C12-C35, składników frakcji oleju, Etylobenzen; Suma węglowodorów C6-C12, składników frakcji benzyn, Ksylene, Toluen, Styren	w trakcie remediacji
3	Miasto Krośniewice	szkoda w środowisku	powierzchnia ziemi, woda	Suma węglowodorów C12-C35, składników frakcji oleju, suma węglowodorów C6-C12, składników frakcji benzyn, suma węglowodorów aromatycznych, BTX-lotne, węglowodory aromatyczne, substancje ropopochodne, węglowodory ropopochodne - indeks oleju mineralnego	zakończone działania zapobiegawcze lub naprawcze
4	Miasto Kutno	szkoda w środowisku	powierzchnia ziemi	rtęć	postępowanie zawieszono

7. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczących obszarów chronionych

Pogarszający się stan nawierzchni dróg oraz wzrost natężenia ruchu drogowego i dużego udziału pojazdów ciężkich w strukturze ruchu drogowego powodować będzie wzmożoną emisję zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz wzrost natężenia hałasu stanowiąc potencjalne zagrożenie. Drugi problem stanowi pogorszenie jakości stanu powietrza w obszarach zabudowanych spowodowane emisją powierzchniową pochodzącą z niskich emitorów odprowadzających gazowe produkty spalania z domowych palenisk i lokalnych kotłowni węglowych w sezonie grzewczym.

Kolejny problem stanowi niekorzystny dla środowiska sposób rozwoju budowy sieci kanalizacyjnej w stosunku do wodociągowej, jak również niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców w tym zakresie stanowi potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych i powierzchniowych.

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia dla obszarów chronionych wynikającego z zadań / kierunków działań w zakresie projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r., należy rozważyć ewentualne konflikty między siecią NATURA 2000 oraz obszarowymi formami ochrony (rezerwaty, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu itp.), a lokalizacją nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Dzięki pełnej informacji o rozmieszczeniu sieci Natura 2000 możliwe jest uniknięcie konfliktów na etapie opracowywania szczegółowej lokalizacji poszczególnych inwestycji w skali regionalnej.

Zaleca się, aby nowoprojektowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, realizowane w ramach projektu programu lokalizowane były poza obszarowymi formami ochrony, w związku, z czym konfliktowe położenie oraz ewentualne negatywne oddziaływanie na obszary podlegające ochronie ze względu na szczególne walory przyrody nie będzie występowało.

Na terenie powiatu kutnowskiego wśród form ochrony przyrody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.) występują: pomniki przyrody, 4 rezerwaty przyrody, Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Przysowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, dwa obszary specjalnej ochrony siedlisk: Dąbrowa Świetlista w Pernie o kodzie PLH100002 i Pradolina Bzury-Neru o kodzie PLH100006 oraz dwa obszary specjalnej ochrony ptaków: Pradolina Warszawsko-Berlińska o kodzie PLB100001 i Doliny Przysowy i Słudwi o kodzie PLB100003.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r., które mogą ewentualnie negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej), jak również budowa/przebudowa dróg w tym gminnych i powiatowych. Ewentualne negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć poprzez prawidłowo sporządzony projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak również eksploatacji oraz zakazy i nakazy występujące na danej obszarowej formie ochrony.

Biorąc pod uwagę fakt, że przedsięwzięcia będą realizowane poza forami ochrony można stwierdzić, że ewentualne negatywne oddziaływanie na te formy raczej nie będzie występowało.

8. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym lub krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Obszary interwencji, cel, kierunki interwencji oraz zadania określone dla Powiatu Kutnowskiego wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów wyższego szczebla, takich jak:

- Polityka ekologiczna państwa 2030,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. oparty więc został o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów strategicznych, koncepcji i innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

W przedmiotowym programie przedstawiono obszary interwencji, cele, kierunki interwencji i zadania dla powiatu kutnowskiego w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w programie ochrony środowiska województwa łódzkiego oraz innych dokumentów

strategicznych, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych kierunków działań, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym programu ochrony środowiska.

Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych właśnie przez Powiat Kutnowski lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Starostwo Powiatowe w Kutnie będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie to bezpośredni współudział, jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

Polityka ekologiczna państwa została przyjęta Uchwałą Nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia "*Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*" (M.P. 2019 r., poz. 794).

Polityka ekologiczna państwa 2030 jest strategią w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR. Jest pierwszą przyjętą strategią z dziewięciu dokumentów równoległe opracowywanych przez poszczególne resorty, a składających się na system rozwoju kraju.

W rezultacie cel główny Polityki, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, przeniesiono wprost z SOR. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Chodzi o rozwijanie kompetencji, umiejętności i postaw ekologicznych społeczeństwa oraz o poprawę zarządzania ochroną środowiska w Polsce.

Cele szczegółowe będą realizowane przez projekty strategiczne oraz wiele zadań, które konkretyzują działania wskazane w SOR i inne działania wskazane w trakcie prac nad Polityką ekologiczną państwa 2030 (np. wynikające z międzynarodowych zobowiązań dla Polski w perspektywie do 2030 r.).

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,

- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. Na szczeblu rządowym oznacza to przygotowanie odpowiednich przepisów i instrumentów finansowego wsparcia, takich jak program „Czyste powietrze”, dla niezbędnych inwestycji oraz koordynację ich wdrażania w regionach.

W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. Polityka ekologiczna państwa 2030 przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój

infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepienia gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. nawiązuje do dokumentów opracowywanych chociażby przez Ministerstwo Środowiska dotyczących projektu „Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA”. Głównym celem dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:
  - dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,
  - dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
  - ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
  - adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,
  - zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.
2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:
  - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
  - organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.
3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:
  - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,

- zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:

- monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),
- miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.

5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
- budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
- ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 został przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/445/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 sierpnia 2021 roku.

Dokument ma na celu realizację krajowej polityki ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim, zgodnie z dokumentami strategicznymi i programowymi. Dokument stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na obszarze województwa. Program swoim zakresem obejmuje województwo łódzkie. Opracowanie w części diagnostycznej przedstawia stan jakości środowiska, a także zachodzące w nim trendy – na podstawie porównania danych z czterech ostatnich lat. Prezentowane analizy oparto na najbardziej aktualnych danych, dostępnych w materiałach i opracowaniach środowiskowych. Generalnie rokiem bazowym dla opracowania jest rok 2019, jednak w przypadkach braku danych posłużono się informacjami za rok 2018. Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym województwa syntezującym istotne kwestie związane z ochroną środowiska, opracowanym zgodnie z dokumentami sektorowymi oraz dokumentami krajowymi. Dokument opisuje 10 obszarów interwencji, które odpowiadają poszczególnym komponentom środowiska lub obszarom mającym wpływ na stan środowiska. Opis każdego z obszarów składa się z analizy stanu aktualnego środowiska, identyfikacji problemów, które występują w danym obszarze, wyznaczeniu celów i działań zmierzających do poprawy stanu danego komponentu. Program zawiera również

wskazania w zakresie monitorowania postępu wdrażania działań poprzez dobór odpowiednich wskaźników środowiskowych. W opisie każdego z obszarów znajdują się również zagadnienia horyzontalne Są nimi: adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, monitoring oraz edukacja ekologiczna.

Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031 obejmuje wszystkie rodzaje odpadów, zarówno powstających na terenie województwa łódzkiego, jak i przywożonych na jego obszar, a w szczególności odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpady niebezpieczne (zawierające azbest i PCB, odpady medyczne i weterynaryjne, przeterminowane środki ochrony roślin itp.) oraz pozostałe odpady, takie jak zużyte opony, odpady budowlano – remontowe, odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne itd. Dokument określa cele i kierunki działań na lata 2019 – 2025 z perspektywą do 2031 roku.

Cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych wyższego szczebla zostały bezpośrednio, bądź pośrednio ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r.. Cele strategiczne określone na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym lub lokalnym to cele ogólne, teoretyczne, a w projekcie programu zostały one częściowo praktycznie dostosowane do lokalnej skali analizowanego dokumentu, do skali powiatu. W kierunkach rozwoju i planowanych działaniach, nawiązując pośrednio do celów wyższego szczebla, starano się wyznaczyć konkretne przedsięwzięcia i inwestycje lub działania.

Zrównoważony rozwój, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, to *taki rozwój społeczno - gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.* Definicja ta wskazuje, iż środowisko przyrodnicze pełni ważną rolę w postępie społeczno - gospodarczym państw, dlatego przy planowaniu celów i kierunków rozwoju, w tym celów polityki ochrony środowiska należy wziąć pod uwagę zasady gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego określone w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

9. Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. jest dokumentem zawierającym opis zamierzeń mających na celu poprawę sytuacji w środowisku. Należy, zatem podkreślić, że ocena ma za zadanie przeanalizowanie ryzyka związanego z niewypełnieniem zaplanowanych zadań oraz wskazanie zagrożeń wynikających z niekorzystnego przebiegu realizacji zadań.

Ponadto należy podkreślić, że w przypadku przedmiotowego dokumentu, jakim jest program ochrony środowiska, jedynie część zadań ma charakter inwestycyjny. Żadne z zadań nie jest definiowane szczegółowo, co do zakresu i skali danego przedsięwzięcia, które pozwalałoby na prawidłową identyfikację oddziaływań, dlatego określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań zaplanowanych w programie przy braku informacji o sposobie realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Z uwagi na fakt, że część zamierzeń inwestycyjnych wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie typowych oddziaływań i potencjalnych skutków.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 ze zm.), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.). W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Projekt dokumentu zawiera zadania zgłoszone przez samorządy i inne podmioty, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2025-2032. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest

dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla tożsamyh przedsięwzięć. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. na etapie opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), krótkoterminowe (K), średnioterminowe (Ś), długoterminowe (D), stałe (S), chwilowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku analizowanego dokumentu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny bądź neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych prac na etapie realizacji przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju istnieje możliwość, że zostanie nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczące negatywne oddziaływania.

Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania zadań zaplanowanych do realizacji, w ramach projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r., na poszczególne elementy środowiska.

LEGENDA

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie
	Brak oddziaływań

B   bezpośrednie

P   pośrednie

W   wtórne

Sk   skumulowane

K   krótkoterminowe

Ś   średnioterminowe

D   długoterminowe

S   stałe

Ch   chwilowe

L.p.	Zadanie	Obszary chronione	Różnorodność biologiczna	Rośliny	Zwierzęta	Ludzie	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
ochrona klimatu i jakości powietrza														
1	Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Bedno.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K	P	
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P		
2	Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego (w tym wykorzystującego OZE) gminy Bedno - zmniejszenie zużycia energii i poprawa jakości i ujednolicenia barwy oświetlenia na terenie gminy.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K	P	
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P		
3	Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych (gm. Bedno).		Ch, K		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K					Ch
			S, D, P		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P					S, D, P
4	Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych publicznych i innych (gm. Bedno).					B, D	B, D	B, D						

5	Termomodernizacja budynków będących w zasobie mieszkaniowym gminy Krośniewice.		Ch, K		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K					Ch
			S, D, P		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P					S, D, P
6	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na niskoemisyjne z dotacją gminy Krośniewice.					B, D	B, D	B, D						
7	Termomodernizacja budynków komunalnych (gm. Krzyżanów).		Ch, K		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K					Ch
			S, D, P		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P					S, D, P
8	Budowa budynku administracyjnego Urzędu Gminy Krzyżanów.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K		Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P		S, D, P	S, D, P		
9	Adaptacja budynku szkoły w Kaszewach na cele związane z pomocą społeczną.													
10	Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej Ziemi Kutnowskiej (gm. Krzyżanów).		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P		
11	Modernizacja ogólno- dostępnych obiektów sportowych (gm. Krzyżanów).					B, D								
12	Budowa sali gimnastycznej wraz z termomodernizacją budynku szkoły podstawowej we Wroczynach.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P		
13	Modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i innych (w tym termomodernizacja m. Kutno).		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K		Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P		S, D, P	S, D, P		

14	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny, niskoemisyjny tabor autobusowy (m. Kutno).						P, D							
15	Wspieranie finansowe wymiany indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne, w tym wykorzystujące odnawialne źródła energii (m. Kutno).					B, D	B, D	B, D						
16	Rozwój transportu rowerowego w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych (m. Kutno).					B, D	B, D	B, D	P, D					
17	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych (m. Kutno).													
18	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zapisów wpływających na ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz wspierających adaptację do zmian klimatu (m.in. wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwiększenie powierzchni terenów zieleni), zachowanie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, zwiększenie powierzchni terenów zielonych (m. Kutno).						P	P						
19	Organizacja akcji edukacyjnych dotyczących konieczności ograniczania emisji, poprawy efektywności energetycznej, propagujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz uświadamiających o szkodliwości spalania odpadów w piecach i kotłach indywidualnych (m. Kutno).													

20	Termomodernizacja budynków komunalnych na terenie gminy Łanięta wraz z wymianą źródeł ciepła.													
21	Wymiana nieekologicznych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Łanięta.					B, D	B, D	B, D						
22	Zakup ekologicznych autobusów do przewozu mieszkańców (gm. Łanięta).						P, D							
23	Zmiana obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii (gm. Łanięta).						P	P						
24	Budowa nowych lub rozbudowa istniejących instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Łanięta.					B, D	B, D	B, D						
25	Zainstalowanie lamp solarnych (gm. Oporów).						P	P						
26	Budowa miejsc postojowych dla rowerzystów (gm. Oporów).					P	P	P			Ch, K			
											P, D			
27	Nowe oblicze Oporowa.													
28	Inwestycje polegające na przeprowadzeniu prac konserwatorskich (gm. Oporów).					P	P	P						B
29	Termomodernizacja budynku komunalnego w Siemianowie.		Ch, K		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K					
			S, D, P		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P					

W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na obszary ludzi, zwierząt, roślin, klimat, klimat akustyczny, wody, powierzchnię ziemi oraz krajobraz. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię, oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Podczas prowadzenia robót wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Inwestycje związane z prowadzeniem prac budowlanych wymagały będą wykorzystania surowców naturalnych.

zagrożenia hałasem

40	Rozbudowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych (gm. Bedno).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
41	Budowa dróg przemysłowych na terenie miasta Krośniewice.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
42	Rozbudowa dróg gminnych (gm. Krośniewice).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
43	Przebudowa i remont dróg gminnych (gm. Krzyżanów).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
44	Rozbudowa i przebudowa drogi Stara Wieś – Bielawki.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
45	Przebudowa dróg w obrębie Wierzbia: I etap - droga gminna nr 102207E (dz. ewid. nr 67, 69, 142); II etap – droga gminna 102207E oraz droga wewnętrzna (dz. ewid. nr 58).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P

46	Przebudowa drogi gminnej nr 102227E i wewnętrznej (dz. ewid. nr 52) w miejscowości Sieraków.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
47	Przebudowa dróg w miejscowości Raciborów (dz. ewid. nr 88, 74 i 99).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
48	Przebudowa drogi gminnej nr 102212E w miejscowości Podczachy.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
49	Przebudowa dróg w miejscowości Leszno.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
50	Przebudowa drogi gminnej nr 102213E w miejscowości Podczachy.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
51	Przebudowa drogi w miejscowości Sieraków (dz. ewid. nr 40).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
52	Przebudowa drogi w miejscowości Gołębiew Nowy (dz. ewid. nr 263 i 271).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P

53	Przebudowa drogi gminnej nr 102203E w miejscowości Gołębiewek Nowy-Adamów-Ryków.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
54	Remonty i modernizacje dróg gminnych: Północna, Zamoyskiego, Łąkoszyńska, Józefów, Holenderska, Maczka, Skłodowskiej-Curie, Wygoda, Toruńska, Warszawskie Przedmieście, Wyspiańskiego, 3-go Maja, Barcewicza, Rychtelskiego, Sowińskiego oraz Słowackiego.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
55	Przebudowa i remont dróg na terenie gminy Łanięta.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
56	Remont dróg gminnych oraz wewnętrznych (gm. Oporów).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
57	Modernizacja dróg na terenie gminy Strzelce.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
58	Ewidencja źródeł uciążliwości akustycznej.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P
59	Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu dla podmiotów, których działalność powoduje przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P

60	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie szkodliwości hałasu, promowanie ruchu pieszego i rowerowego oraz korzystania z transportu publicznego.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P		
61	Rozbudowa drogi krajowej nr 60 na odcinku Topola Królewska – Kutno.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P		
62	Prace remontowe w ramach zadania: remont obiektu mostowego DK 92 most, rz. Ochnia, m. Kutno.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P		

Podczas prac budowlanych infrastruktury drogowej może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe oraz odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas eksploatacji. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przebudowa dróg będzie obejmować istniejące drogi, których remont nie wpłynie znacząco na zwiększenie natężenia ruchu, a więc drogi te nie będą stanowiły bariery dla przemieszczania i migracji zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne, gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych, powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. W skutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego. Ulepszona powierzchnia dróg, chodników, parkingów wpłynie także na mniejszą ilość przedostających się do powietrza zanieczyszczeń ze ścierania się nawierzchni i opon. Realizacja zadania wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza. Oddziaływanie to będzie długotrwałe. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie, a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Inwestycje związane z prowadzeniem prac budowlanych wymagały będą wykorzystania surowców naturalnych.

pola elektromagnetyczne

63	Prowadzenie ewidencji źródeł wytwarzających PEM (zgłoszenia instalacji).													
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Realizacja zadania nie będzie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

gospodarowanie wodami														
64	Realizacja inwestycji dotyczących retencji wodnej, w tym budowa zbiorników retencyjnych (m. Kutno).		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
65	Realizacja inwestycji dotyczących błękitno-zielonej infrastruktury (łąki kwietne, ogrody deszczowe itp.) (m. Kutno).					P	P	P				P		
66	Wyznaczanie i uwzględnianie w dokumentach planistycznych ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (m. Kutno).													
67	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, sposobach ochrony wód, oszczędności wody, prawidłowego postępowania ze ściekami (m. Kutno).									P				
68	Budowa nowych lub przebudowa istniejących zbiorników retencyjnych na terenie gminy Łanięta.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
69	Rekreacja nad stawami (gm. Oporów).					P	P	P				P		
70	Utworzenie zbiornika wodnego z ośrodkiem rekreacyjnym (gm. Oporów).		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		

71	Opracowanie i aktualizacja Powiatowego operacyjnego planu ochrony przed powodzią.													
<p>Poprawa stanu środowiska wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi oraz zachowanie różnorodności biologicznej. Zadania polegające na zatrzymaniu wody działają stymulująco na środowisko oraz poprawiają właściwości biofiltracyjne. Dlatego w sposób pośredni zadania te pozytywnie oddziałują na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta oraz krajobraz, a także ludzi i klimat. Podczas realizacji niektórych zadań wystąpią chwilowe oraz krótkoterminowe negatywne oddziaływania, które ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem robót budowlanych. Inwestycje związane z prowadzeniem prac budowlanych wymagały będą wykorzystania surowców naturalnych.</p>														
gospodarka wodno-ściekowa														
72	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową i przebudową oczyszczalni ścieków na terenie Aglomeracji Krośniewice. W granicach aglomeracji planowana jest budowa odcinków kanalizacji sanitarnej przy ul. S. Moniuszki, B. Prusa, Parkowej, Południowej, Targowej, Ogrodowej, Brzozowej, Wrzosowej, Różanej i Malinowej.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
73	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Pawlikowicach. Projektowa wielkość oczyszczalni [RLM min]: 9900 RLM. Oczyszczalnia po rozbudowie będzie posiadała sprawność usuwania azotu i fosforu zgodnie z obowiązującymi wymogami dla oczyszczalni o obciążeniu powyżej 10.000 RLM tj. azot ogólny do 15 mg/l i fosfor ogólny do 2 mg/l		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
74	Budowa i przebudowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej na "placach południowych" w Krośniewicach.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		

75	Budowa odcinków kanalizacji sanitarnej w ulicach: Paderewskiego, Łęczycka, Bema, Boczna, Broniewskiego, Łąkowa i ulica projektowana o łącznej długości ok. 1,4 km.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B
76	Budowa odcinków kanalizacji deszczowej w ulicach: Prusa, Wiosenna, Mickiewicza, Cicha, Norwida, Boczna, Broniewskiego, Południowa, Wspólna, Łąkowa, Paderewskiego o łącznej długości 3,5 km.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B
77	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (gm. Krzyżanów).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B
78	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wierzbie.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B
79	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z odgałęzieniami w sołectwie Gołębievek Nowy i Gołębievek Stary (II etap).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B
80	Budowa i przebudowa infrastruktury wodociągowej wraz z wymianą wodomierzy na terenie gminy Kutno.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B
81	Budowa kanalizacji do odprowadzania wód popłucznych z SUW w miejscowości Strzegocin.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B

82	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Lesznie.		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
83	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej (m. Kutno).		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
84	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej (m. Kutno).		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
85	Wspieranie finansowe podłączenia nieruchomości do kanalizacji sanitarnej (m. Kutno).									P	P			
86	Wspieranie finansowe budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (m. Kutno).									P	P			
87	Modernizacja instalacji służącej do oczyszczania ścieków (m. Kutno).		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
88	Modernizacja i rozbudowa kanalizacji deszczowej (m. Kutno).		Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
			S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		

89	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Łanięta.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
90	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Łanięta.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
91	Zakup i montaż, budowa i uruchomienie instalacji na deszczówkę na terenie gminy Łanięta.								P	P			
92	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (gm. Strzelce).	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
93	Rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej w miejscowości Strzelce.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
94	Rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej w gminie Strzelce.	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K	Ch, K		
		S, D, P	S, D, P	S, D, P	S, D, P	P	S, D, P	P	S, D, B	S, D, B	S, D, B		
95	Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących potrzeby oszczędnego gospodarowania wodą oraz sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków.												

Realizacja zadań przyczyni się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Oddziaływania negatywne związane

będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z budową i rozbudową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

zasoby geologiczne

96	Działania edukacyjne promujące zrównoważone wykorzystanie kopalin/złóż, w tym poprawa dostępu do informacji w zakresie prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin.																		
----	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Realizacja zadania nie będzie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

gleby

97	Promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego.																		
98	Monitoring terenów osuwiskowych.																		P

Realizacja zadań nie będzie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

99	Realizacja zadań wynikających z Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Bedlno.							B, D	B, D										
100	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach (gm. Bedlno).																		
101	Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła” oraz edukacja w zakresie minimalizacji produkcji i odpadów (gm. Bedlno).																		P

102	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Dąbrowice.					B, D	B, D							
103	Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Krośniewice.					B, D	B, D							
104	Budowa systemu odbioru odpadów szczególnych (medyczne elektryczne, elektroniczne) (gm. Bedlno).					P				P	P			
105	Odbiór i utylizacja wyrobów zawierających azbest (gm. Kutno).					B, D	B, D							
106	Likwidacja nielegalnego składowiska odpadów zlokalizowanego na terenie nieruchomości przy ul. Majdany 10 (m. Kutno).					P				P	P			
107	Wspieranie finansowe działań zmierzających do usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu gminy (m. Kutno).					B, D	B, D							
108	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności właściwego postępowania z odpadami (m. Kutno).													
109	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie gminy Łanięta.									P	P			
110	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Łanięta.					B, D	B, D							
111	Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag z terenu gminy Łanięta.									P	P			

112	Edukacja ekologiczna w zakresie gospodarki odpadami, ochrony powietrza oraz ochrony środowiska (gm. Łanięta).													
113	Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK) (gm. Strzelce).									P	P			
114	Likwidacja wyrobów zawierających azbest (gm. Strzelce).					B, D	B, D							
115	Wiosenna i jesienna akcja sprzątnięcia świata z udziałem dzieci i młodzieży szkolnej.													
116	Utworzenie miejsca magazynowania odpadów z zatrzymanych transportów odpadów przy ul. Łąkoszyńskiej 127 w Kutnie.									P	P			
117	Przeprowadzenie kontroli sprawdzających dostosowanie instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów do wymogów prawnych i kontrola w zakresie przestrzegania warunków decyzji.													
Realizacja zadań przyczyni się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do powietrza, wody i gleby.														
zasoby przyrodnicze														
118	Programy ekologiczne realizowane przez placówki oświatowe (organizowanie wycieczek, pikników, konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych) oraz działania o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody (gm. Bedlno).													

119	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzeniem i oczyszczaniem ścieków (gm. Bedlno).													
120	Akcja „Sprzątania Świata” (gm. Dąbrowice).													
121	Dzień Ziemi (gm. Dąbrowice).													
122	Rewitalizacja terenów zielonych na terenie gminy Parku w Łękach Kościelnych.	B, D	B, D	B, D	B, D	B, D	B, D			B, D	B, D			
123	Ochrona oraz tworzenie nowych terenów zielni na obszarach zabudowanych: Parków, skwerów, zieleńców (m. Kutno).	B, D	B, D	B, D	B, D	B, D	B, D			B, D	B, D			
124	Wyznaczanie terenów pod zieleń oraz zwiększenie minimalnych powierzchni biologicznie czynnych na terenach przeznaczonych pod zabudowę podczas tworzenia dokumentów planistycznych (m. Kutno).	P	P	P						P	P			
125	Zwiększenie powierzchni terenów zieleni na terenie gminy Łanięta.	B, D	B, D	B, D	B, D	B, D	B, D			B, D	B, D			
126	Akcja zadrzewieniowa na terenie powiatu kutnowskiego.	B, D	B, D	B, D	B, D	B, D	B, D	P		B, D	B, D			
127	Nadzór nad prowadzeniem prawidłowej gospodarki w lasach prywatnych.													
128	Zmiana klasyfikacji geodezyjnej gruntów zalesionych z PROW.													

129	Prowadzenie edukacji ekologicznej z zakresu ochrony przyrody w ramach „Akcji sprzątania świata”.													
<p>Zadania te służą zachowaniu obszarów i organizmów chronionych, terenów zielonych i lasów jako naturalnych buforów środowiskowych. Poprawa stanu środowiska wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi oraz zachowanie różnorodności biologicznej. Poza tym tereny zielone działają stymulująco na środowisko – ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, rozchodzenie się zanieczyszczeń w powietrzu, zatrzymanie wody w środowisku, właściwości biofiltracyjne. Dlatego w sposób bezpośredni zadania te pozytywnie oddziałują na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta oraz krajobraz, a także ludzi i klimat.</p>														
zagrożenia poważnymi awariami														
130	Utworzenie systemu elektronicznego powiadamiania mieszkańców (np. sms) (gm. Krzyżanów).					P, D								
131	Edukacja ekologiczna - propagowanie standardów prawidłowych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i wypadków z udziałem pojazdów przewożących towary niebezpieczne.					P, D								
<p>Realizacja zadań nie będzie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Program obejmuje zadania nieinwestycyjne niepowodujące bezpośrednich oddziaływań na środowisko.</p>														
132	Kontrole przestrzegania nałożonych obowiązków w zakresie korzystania ze środowiska i jego ochrony nałożonych decyzjami Starosty.													
133	Dalsze zapewnienie społeczeństwu dostępu do informacji o środowisku.					P, D								
134	Współpraca z organizacjami społecznymi i naukowymi działającymi na rzecz ochrony środowiska.													

135	Wspieranie organizacji konkursów itp. akcji ekologicznych organizowanych przez powiatowe placówki oświatowe i wychowawcze.													
Realizacja zadań nie będzie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Program obejmuje w większości działania nieinwestycyjne niepowodujące bezpośrednich oddziaływań na środowisko.														

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r., które mogą ewentualnie negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej), jak również budowa/przebudowa dróg w tym m.in. gminnych i powiatowych.

W zakresie poprawy stanu jakości powietrza należy dążyć do ograniczania emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in. poprzez eliminację wykorzystania paliw konwencjonalnych w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych. Działania takie pozwolą na eliminację zagrożenia zdrowia ludzi i ograniczą niszczenie fasad budynków.

Działania związane z edukacją ekologiczną i zwiększeniem dostępu do informacji o środowisku mają pośrednio pozytywny wpływ na środowisko, ponieważ kształtowanie postaw proekologicznych odgrywa znaczącą rolę w ramach zapobiegania degradacji środowiska oraz ochrony przyrody.

Przedsięwzięcia wyznaczone do realizacji służą osiągnięciu wytyczonych celów. Podczas wykonywania prac realizacyjnych wystąpią oddziaływania na środowisko o charakterze lokalnym, krótkotrwałym lub chwilowym i mało znaczącym, które nie wywołają pogorszenia się stanu środowiska. Zadania przewidziane do realizacji ani ich skutki nie będą wykraczały swoim zasięgiem poza teren powiatu / gmin gdzie będą realizowane.

Etap realizacji inwestycji związany jest głównie z intensyfikacją oddziaływania zaplanowanych przedsięwzięć na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji budowlanych, rozbudowy lub termomodernizacji budynków. Oddziaływania te są krótkotrwałe i występują na ściśle określonym obszarze, tam gdzie dana inwestycja ma być realizowana. Oddziaływania na tym etapie związane są głównie z przeprowadzaniem prac z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu, jak i specjalistycznych maszyn.

Wpływ na środowisko na etapie budowy będą miały:

- emisja zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliwa w silnikach spalinowych pojazdów mechanicznych używanych w trakcie prac budowlanych,
- hałas spowodowany pracą sprzętu mechanicznego,
- odpady powstające w czasie wykonywania robót ziemnych, budowlanych oraz remontowych.

▪ **Wpływ na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego**

Ogólne ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru powiatu, ani poszczególnych gmin. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Emisja z obszarów zabudowanych może negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców w przypadku, kiedy istniejąca zabudowa stwarza niekorzystne warunki pod względem warunków przewietrzania. Ważne jest, zatem planowanie nowej zabudowy pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych, co powinno mieć odzwierciedlenie w poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę, że komunikacja także stanowi źródło zanieczyszczeń na terenie powiatu, konieczne jest podjęcie działań w zakresie reorganizacji i upłynnienia ruchu samochodowego. Inwestycje z zakresu przebudowy dróg także mogą wymagać przeprowadzenia osobnej oceny oddziaływania na środowisko. Należy wtedy przy ocenie oddziaływania ciągów komunikacyjnych na środowisko, przede wszystkim przeanalizować ich wpływ na zdrowie ludzi oraz zabudowę mieszkaniową pod kątem emisji zanieczyszczeń oraz hałasu.

Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne będzie występowało w trakcie większości prac zaplanowanych do realizacji. Spowodowane będzie ono dodatkową emisją spalin pochodzących z samochodów oraz maszyn używanych do prac, jak również emisją pyłów i gazów powstających w trakcie prac malarskich, spawalniczych oraz remontowych.

Prognozowane oddziaływania wdrożenia ustaleń projektowanego dokumentu są jednoznacznie pozytywne i obejmują:

- na poziomie lokalnym – poprawę jakości powietrza do oddychania,
- na poziomie ponadlokalnym – korzyści wynikające z ograniczenia zużycia energii i wykorzystania lepszych nośników, co przekłada się na mniejszą emisję zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych w miejscach jej wytwarzania.

▪ **Wpływ na środowisko wodne**

Zasoby wodne są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów.

Zapisy programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego rozbudową sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków. Przewiduje się, że ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru.

Zaplanowane w projektowanym dokumencie inwestycje w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej i rozbudowy oczyszczalni ścieków powinny poprawić jakość pobieranych wód i utrzymać wysoki stopień oczyszczania ścieków na terenie powiatu, a tym samym także zmniejszyć emisję zanieczyszczeń wynikającą z funkcjonowania sieci.

Z dobrą jakością pobieranej wody łączy się rozbudowa sieci kanalizacyjnej, ponieważ od jakości oczyszczonych ścieków wprowadzanych do środowiska zależy jakość wód podziemnych, a tym samym jakość ujmowanych wód dla ludności.

Przydomowe oczyszczalnie ścieków powinny być w odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, aby zapewnić dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu.

Cele oraz kierunki interwencji zapisane w programie ochrony środowiska w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko.

Na etapie realizacji ustaleń projektu dokumentu dochodziło będzie do wytwarzania ścieków, co związane będzie z bytowaniem pracowników zatrudnionych do prac budowlanych. Ścieki gromadzone będą w przenośnych sanitariatach, a następnie wyważone będą do oczyszczalni ścieków. Zagrożeniem dla jakości wód na etapie realizacji będą także sytuacje awaryjne polegające na wycieku płynów eksploatacyjnych ze stosowanych maszyn budowlanych oraz pojazdów. Zgodnie z przepisami szczegółowymi stosowane będą tylko sprawnie techniczne maszyny i pojazdy. Zaplecze budowy usytuowane zostanie na utwardzonym terenie i wyposażone zostanie w sorbenty umożliwiające neutralizację ewentualnych wycieków. Zidentyfikowane rodzaje oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne będą miały przede wszystkim charakter oddziaływań pośrednich. Dzięki zastosowaniu odpowiednich rozwiązań oraz pod warunkiem przestrzegania przepisów szczegółowych, realizacja ustaleń projektu programu ochrony środowiska nie będzie w sposób znacząco negatywny wpływać na stan wód powierzchniowych i podziemnych.

Przewiduje się, że realizacja zapisów przedmiotowego dokumentu nie powinna spowodować negatywnego oddziaływania na JCWP oraz JCWPd. Na etapie realizacji poszczególnych zamierzeń inwestycyjnych mogą wystąpić oddziaływać w następującym zakresie:

- naruszenie powierzchni ziemi,
- wytwarzanie odpadów budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych mas ziemnych,

– emisja spalin i hałasu z maszyn budowlanych.

▪ **Wpływ na ludzi**

Realizacja zadań zawartych w analizowanym dokumencie będzie wpływać zarówno na zdrowie jak i jakość życia mieszkańców powiatu kutnowskiego. Oddziaływanie to będzie miało charakter materialny i pozamaterialny. Im większe jest oddziaływanie na środowisko, tym większy jest wpływ na warunki, w jakich żyje człowiek. Szczególnie istotny z punktu widzenia organizmu człowieka jest stan wdychanego powietrza oraz użytkowanej wody. Szkodliwe zmiany w tych komponentach (ich jakości) powodują u ludzi choroby i zaburzenia funkcjonowania organizmów. Wpływ negatywnych czynników środowiskowych na zdrowie ludzi jest uzależnione indywidualnie od ich odporności - często jego skutki ujawniają się dopiero po kilku lub kilkunastu latach. Realizacja zadań zawartych w Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. przyczyni się głównie do poprawy jakości życia ludzi. Będzie to efektem przede wszystkim polepszenia jakości powietrza. Na komfort mieszkańców powiatu wpłynie też przebudowa sieci drogowej, która przełoży się na poprawę przepustowości dróg, a co za tym idzie skrócenie czasu podróży i rozładowanie emisji równomiernie wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Realizacja zadań z zakresu ograniczania niskiej emisji i zużycia energii (np. poprzez termomodernizację), oprócz poprawy stanu jakości środowiska, w dłuższej perspektywie przyczyni się do uzyskania oszczędności w postaci mniejszych rachunków za energię.

Negatywnie oddziaływanie na ludzi może być związane z działaniami przeprowadzanymi w fazie realizacji inwestycji, mające charakter krótkotrwały, np. prace związane z budową lub remontem obiektów oraz z przebudową infrastruktury transportowej. Podczas przebudowy sieci komunikacyjnej mogą wystąpić zagrożenia dla ruchu pieszego i samochodowego oraz negatywny wpływ na komfort podróży mieszkańców na skutek zmiany organizacji ruchu. Dodatkowo emisja spalin z maszyn oraz unoszenie się pyłu wpłynie niekorzystnie na jakość powietrza wdychanego przez ludzi. Z pracami budowlanymi często też związana jest emisja hałasu, który przyczynia się do pogorszenia komfortu mieszkańców blisko położonych budynków, powodując m. in. ich stres i pogorszenie samopoczucia. Oddziaływanie to ma jednak charakter krótkotrwały. Z negatywnym oddziaływaniem na ludzi związana jest też późniejsza eksploatacja dróg – liniowe źródła hałasu i zanieczyszczeń powietrza, które będzie oddziaływać w sposób długotrwały.

Aby ograniczyć oddziaływanie wyżej opisanych elementów inwestycji na ludzi, należy wziąć pod uwagę odpowiednie prowadzenie robót budowlanych o możliwie najmniejszej emisji hałasu i zanieczyszczeń. W celu ograniczenia emisji hałasu mogącej mieć miejsce w trakcie eksploatacji dróg, należy zastosować nawierzchnie tłumiące hałas lub też ewentualnie ekrany akustyczne. Powinno się także stosować wysokosprawne urządzenia do oczyszczania gazów odlotowych w celu minimalizacji emisji zanieczyszczeń do powietrza. Ciągła edukacja społeczeństwa prowadzona w ramach wszelkich kampanii i szkoleń uwrażliwi społeczeństwo na kwestie środowiskowe.

▪ **Wpływ na powierzchnię ziemi**

Największa ingerencja w strukturę ukształtowania terenu następować będzie podczas prac budowlanych związanych z powstawaniem nowych obiektów, infrastruktury technicznej oraz sieci komunikacyjnej. Tego typu zmiany są związane z realizacją każdego rodzaju inwestycji budowlanych, uznaje się je więc za nieuniknione w procesie zagospodarowania i postępującej urbanizacji. Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie zatem miało miejsce w krótkim okresie czasu.

▪ **Wpływ na zwierzęta**

Pozytywne oddziaływanie na populację zwierząt będą miały realizacje działań, które przyczynią się do ograniczenia zanieczyszczeń dostających się do wód i gleb. Do polepszenia warunków życia i rozwoju zwierząt przyczyni się też poprawa jakości powietrza, na którą ukierunkowana jest część działań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r.. Podwyższanie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu (jeśli nauki obejmą zagadnienia typowo przyrodnicze), również przyniesie korzystne efekty dla świata zwierząt, gdyż może się zwiększyć poczucie odpowiedzialności obywateli za stan środowiska naturalnego, które ich otacza.

Negatywna w skutkach dla zwierząt będzie przede wszystkim realizacja inwestycji z zakresu rozwoju infrastruktury transportowej. Może się ona przyczynić do fragmentacji i niszczenia siedlisk, ograniczenia źródeł pokarmu oraz płoszenia zwierząt, a także do izolacji pojedynczych osobników, które będą się bały przekroczyć jezdnię. Ruch samochodowy przyczyni się też do zwiększenia liczby potraconych zwierząt. Kolejnym negatywnym, ale krótkotrwałym oddziaływaniem na zwierzęta będzie realizacja działań polegających na budowie lub modernizacji budynków, która przede wszystkim będzie polegała na płoszeniu zwierząt i zaburzaniu tras przelotów ptaków oraz ewentualnym

niszczeniu ich gniazd w budynkach poddawanych remontowi. Istotnym jest, aby przed rozpoczęciem prac wykonać inwentaryzację przyrodniczą w takich obiektach. Proponowane jest także utworzenie siedlisk zastępczych (np. skrzynek dla nietoperzy, albo budek lęgowych) na czas prac remontowo-budowlanych. Należy też wziąć pod uwagę dobór odpowiedniego rodzaju oświetlenia drogowego, który odstraszy nietoperze.

▪ **Wpływ na rośliny**

Pozytywne oddziaływanie na rośliny będą miały realizacje działań, które przyczynią się do ograniczenia zanieczyszczeń dostających się do wód i gleb. Także poprawa powietrza, będąca skutkiem wszystkich działań z zakresu ograniczania niskiej emisji, emisji z transportu samochodowego i zużycia energii, przyczyni się do poprawy warunków bytowych roślin. Podwyższanie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu kutnowskiego również może przynieść korzystne efekty dla świata roślin, gdyż może się zwiększyć poczucie odpowiedzialności obywateli za stan otaczającego ich środowiska naturalnego.

Realizacja wielu działań zawartych w programie, takich jak remont, modernizacja lub budowa nowych budynków niestety wiąże się z negatywnym oddziaływaniem na roślinność, ponieważ występuje ona na terenach odkrytych i nie da się wykonać inwestycji infrastrukturalnych bez ingerencji w nią. W trakcie prac budowlanych następuje usuwanie roślinności z miejsc budowy, wycinka drzew, krzewów, co powoduje fragmentację lub niszczenie siedlisk przyrodniczych. Występuje też wykonywanie odwodnień, które wpływają na stosunki wodne, co może niekorzystnie działać na rośliny i siedliska zależne od wód. W trakcie eksploatacji dróg, wzdłuż tras rozprzestrzeniają się obce ekologicznie i geograficznie gatunki roślin, które mogą wypierać gatunki rodzime.

Aby zmniejszyć oddziaływanie na środowisko realizacji działań zawartych w programie, należy ustrzec się od degradacji siedliska oraz cennych gatunków roślin. Aby zminimalizować oddziaływania na rośliny należy maksymalnie ograniczyć wycinkę drzew i krzewów, zapewnić stosunki wodne i ciągi ekologiczne na podobnym poziomie jak dotychczasowy, a w razie zniszczenia siedlisk lub wycinki drzew – wykonać ponowne nasadzenia i odtworzenie siedlisk. Zalecenia te należy uwzględnić także przy budowie innych obiektów.

▪ **Wpływ na klimat**

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego

względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk związanych ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in., wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego. Miasta zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża w miastach tracą swoją siłę (zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej). Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem,

wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

W szerszej skali realizacja ustaleń programu nie będzie miała wpływu na klimat oraz na znaczące zmiany występujących obecnie topoklimatów. Natomiast na pewno zmianie ulegnie mikroklimat terenów na których będzie powstawała nowa zabudowa. Ze względu na skalę przedsięwzięć, będzie to oddziaływanie właściwie pomijalne. W programie ochrony środowiska wprowadzono zadania związane z termomodernizacją i rewitalizacją budynków oraz montażem odnawialnych źródeł energii. Zadania te przyczynią się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego w gminie oraz ograniczenia spalania paliw kopalnych i emisji CO₂. Ponadto realizacja takich zadań jak: rozwój ciągów pieszych, rowerowych, rewitalizacja i rozwój powierzchni terenów zielonych w mieście pozwoli zmniejszyć negatywne oddziaływanie dróg oraz przyczyni się do niwelowania oddziaływania miejskiej wyspy ciepła. W zakresie zmian klimatu wskazuje się także poprawę jakości inwestycji poprzez wdrożenie standardów ochrony i rozwoju zieleni przy inwestycjach, rozwiązań retencyjnych co ma duży wpływ na ochronę klimatu.

- **Wpływ na zabytki**

Wszystkie działania zmierzające do poprawy jakości powietrza atmosferycznego przyczynią się do pozytywnego oddziaływania na zabytki, ze względu na ograniczenie

emisji szkodliwych związków (np. dwutlenku siarki) do atmosfery, które niszczą elewację budynków i innych obiektów. Oddziaływanie negatywne na zabytki mogą wyrzucić prace budowlane, takie jak rozbudowa lub budowa infrastruktury komunalnej, jeśli będą przebiegać przez tereny tych obiektów. Na zabytki negatywne oddziaływanie mają także drgania wynikające z prac budowlanych i użycia ciężkiego sprzętu, a także unoszenie się wtedy pyłu, który zanieczyszcza elewacje budynków.

▪ **Wpływ na dobra materialne**

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program Ochrony Zabytków, Program Rewitalizacji). Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych. Poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ograniczenie niskiej emisji będzie oczyszczać powietrze i opady atmosferycznego z zanieczyszczeń, co będzie pozytywnie wpływać na tkankę zabudowy. Także zainwestowanie w infrastrukturę techniczną powinno skutkować podwyższeniem standardów mieszkaniowych. Działania związane z pracami budowlanymi czy też remontowymi na obiektach traktowanych jako dobra materialne wpłyną pozytywnie na strukturę zabudowy oraz poprawią wygląd estetyczny jednostki. Ustalenia projektu dokumentu wpłyną więc neutralnie lub korzystnie na dobra materialne.

▪ **Wpływ na krajobraz**

Oddziaływania na krajobraz w ujęciu wizualnym będą miały miejsce zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji planowanych do realizacji zadań. Są one związane z pojawieniem się w przestrzeni nowych obiektów kubaturowych i infrastrukturalnych, zmianą ukształtowania terenu, a także przebudową istniejących obiektów oraz usunięciem drzew i krzewów. Większość zmian w krajobrazie będzie miała charakter stały. Zmiany w miejscach służących wyłącznie na potrzeby placu budowy, które nie będą wykorzystywane po oddaniu przedsięwzięcia do eksploatacji, będą miały charakter czasowy i odwracalny. Należy jednak podkreślić, że większość zaplanowanych inwestycji będzie realizowana na gruntach już zurbanizowanych i przekształconych, co nie powinno wpłynąć negatywnie na lokalny krajobraz.

Podczas projektowania inwestycji realizujących zadania zawarte w programie ochrony środowiska, należy uwzględnić konieczność wkomponowania planowanych

obiektów w krajobraz. Należy również pamiętać o tym, aby nie zaburzyć obecnego krajobrazu. Można to osiągnąć poprzez maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu oraz stosowanie w miarę możliwości naturalnych materiałów (tj.: drewna, kamienia itp.).

Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- zapobieganie powstawaniu oraz niewłaściwemu postępowaniu z powstałymi odpadami w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych oraz w fazie eksploatacji;
- zapobieganie zwiększonej emisji hałasu w związku z prowadzeniem prac – korzystanie z nowoczesnych maszyn w dobrym stanie technicznym, ograniczenie działań do pory dziennej;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt, wegetacji, okresów lęgowych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Podsumowując można stwierdzić, że zaniechanie realizacji zaplanowanych zadań może prowadzić do pogorszenia stanu środowiska i jakości życia mieszkańców powiatu kutnowskiego.

10. Rozwiązania chroniące środowisko

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r., które mogą ewentualnie negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej), jak również przebudowa dróg w tym m.in. gminnych i powiatowych. Ewentualne negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć poprzez prawidłowo sporządzony projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak również eksploatacji.

Do działań ograniczających oddziaływanie można zaliczyć chociażby stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych, jak również

odpowiednie zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy. W przypadku realizacji inwestycji drogowych należy unikać barier dla funkcjonowania przyrody jak również ograniczać presję na tereny wrażliwe. Ponadto uwzględnienie w projekcie możliwości budowy ekranów akustycznych oraz rozwiązań poprawiających płynność ruchu może ograniczyć oddziaływanie drogi, jako źródła hałasu.

Z uwagi na nieodwracalny charakter przekształceń środowiska należy dokładnie rozważyć lokalizację inwestycji oraz zastosować rozwiązania techniczne przyjazne dla środowiska.

Ponadto zgodnie z obowiązującymi przepisami, każda instalacja spełniać musi określone wymagania w stosunku do środowiska, co wyznacza standardy budowlane i konstrukcyjne.

Ocena istotności danego oddziaływania na przyrodę obszaru Natura 2000 musi odnosić się do konkretnych celów i przedmiotów ochrony danego obszaru Natura 2000 – siedlisk i gatunków, dla których ochrony ustanowiono obszar Natura 2000.

Celem ochrony jest uzyskanie/utrzymanie właściwego stanu przedmiotów ochrony. Przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000 są gatunki i siedliska przyrodnicze, które w standardowym formularzy danych (SFD) danego obszaru uzyskały ocenę A, B lub C. Gatunki i siedliska z oceną D w zasadzie nie są przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000, podobnie jak gatunki i siedliska, których w ogóle nie wymieniono w SFD. Natomiast z chwilą pojawienia się informacji (popartych wiedzą naukową) o występowaniu na obszarze Natura 2000 gatunków i siedlisk, których reprezentacja wskazuje na to, iż powinno być one przedmiotami ochrony – korzystają one z ochrony prawnej.

W praktyce ocena oddziaływania powinna zatem dotyczyć wpływu na gatunki i siedliska, które są uznane (lub powinny być uznane) za przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Zasadniczym kryterium odniesienia powinien być cel ochrony gatunków i siedlisk – uzyskanie/utrzymanie *właściwego stanu ochrony*. W analizowanym przypadku projekt Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. nie przewiduje realizacji zadań na terenie obszarów specjalnej ochrony siedlisk: Dąbrowa Świetlista w Pernie o kodzie PLH100002 i Pradolina Bzury-Neru o kodzie PLH100006 oraz obszarów specjalnej ochrony ptaków: Pradolina Warszawsko-Berlińska o kodzie PLB100001 i Doliny Przysowy i Słudwi o kodzie PLB100003, w związku z czym oddziaływania na obszary Natura 2000 na terenie powiatu kutnowskiego nie będzie występowało.

Przez kompensację przyrodniczą rozumie się zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesienie,

zadrzewienia lub tworzenie skupień roślinności prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównanie szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych. Warianty kompensacji przyrodniczej powinny być określone w ramach wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych przedsięwzięć. Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.) decyzje te określają środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć, a w szczególności warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia negatywnych oddziaływań dla terenów sąsiednich a także w przypadku, gdy z oceny przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba wykonania kompensacji przyrodniczej – stwierdza konieczność jej wykonania. Skala wykonanych działań kompensacyjnych zależy od rodzaju wykonanych prac i skali ingerencji w środowisko.

Innym szczególnym przypadkiem kompensacji przyrodniczej, przewidywanym w prawie polskim, jest postępowanie kompensacyjne realizowane w przypadku, gdy przedsięwzięcie, wymagające wydania pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, ma powstać na obszarze, na którym zostały przekroczone standardy, jakości powietrza. Obligatoryjnym warunkiem wydania takiego pozwolenia jest zapewnienie odpowiedniej redukcji ilości wprowadzanych do powietrza gazów lub pyłów powodujących naruszenia tych standardów, wprowadzanych przez inne instalacje zlokalizowane na tym obszarze. Zgodnie z art. 225 ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.) *na obszarze, na którym zostały przekroczone standardy jakości powietrza, wyznaczonym w ocenie poziomów substancji w powietrzu, o której mowa w art. 89, przeprowadzonej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, wydanie pozwolenia na wprowadzanie do powietrza substancji, dla której standard jakości powietrza został przekroczony, z nowo budowanej instalacji lub zmienianej w sposób istotny, jest możliwe, jeżeli zostanie zapewniona odpowiednia redukcja ilości tej substancji wprowadzanej do powietrza z innych instalacji usytuowanych na obszarze gminy, w której planowana jest budowa nowej instalacji lub dokonanie istotnej zmiany instalacji. Redukcja ilości substancji, może obejmować redukcję ilości substancji wprowadzanej do powietrza z instalacji spalania paliw stałych eksploatowanych w ramach zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami, usytuowanych na obszarze*

gminy, w której planowana jest budowa nowej instalacji lub dokonanie istotnej zmiany instalacji, poprzez sfinansowanie przez podmiot planujący budowę nowej instalacji lub istotną zmianę instalacji, trwałej likwidacji instalacji spalania paliw stałych eksploatowanych w ramach zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami. Redukcja ilości substancji, powinna być o co najmniej 30% większa niż ilość substancji dopuszczona do wprowadzania do powietrza z nowo zbudowanej instalacji lub z instalacji zmienionej w sposób istotny. Pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza wydane dla innych instalacji objętych postępowaniem kompensacyjnym zostają cofnięte lub ograniczone bez odszkodowania w zakresie, na jaki uczestnicy postępowania wyrazili zgodę. Pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza wydane w wyniku postępowania kompensacyjnego traci ważność, jeżeli nie stanie się ono wykonalne w ciągu dwóch lat od jego wydania.

Działania zbliżone do działań kompensacyjnych wykonuje się także, gdy:

- stwierdzona zostanie szkoda w środowisku (w rozumieniu ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. (Dz. U. z 2020 r., poz. 2187 ze zm.) i wydana zostanie decyzja o konieczności przywrócenia stanu środowiska,
- istnieje zagrożenie dla populacji gatunku chronionego (kiedy np. przenosimy populację gatunku zagrożoną przez inwestycję – w chwili obecnej najczęściej dotyczy to roślin i płazów).

Należy pamiętać, że naruszenie stanu siedliska gatunku rośliny lub zwierzęcia chronionego w Europie (Załącznik IV Dyrektywy Siedliskowej) także jest naruszeniem samej Dyrektywy – potrzeba ich ochrony oraz prowadzenia działań kompensacyjnych wynika, więc nie tylko z prawa krajowego, ale także wspólnotowego.

11. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. jest dokumentem wspomagającym ten program, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia związane z brakiem jego realizacji lub niepełną realizacją. W przypadku opracowywania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. różne warianty kierunków interwencji i założonych celów ustanawia się na etapie tworzenia dokumentu, kiedy to w porozumieniu z władzami powiatu i gmin występujących

na tym obszarze dochodzi się do konsensusu w zakresie planowanego systemu ochrony środowiska oraz zadań. Powszechnym kryterium wyboru oprócz efektów ekologicznych są względy finansowe. Ważne jest, zatem zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju, znalezienie takiego rozwiązania, by przy określonych środkach finansowych uzyskać optymalny efekt ekologiczny. Zaproponowane w projekcie zadania zmierzają właśnie do poprawy środowiska i zdrowia mieszkańców powiatu oraz stanowią rozwiązania optymalne. Powiat Kutnowski, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, dokonał wyboru takich założeń, które umożliwią kształtowanie środowiska, jego ochronę lub stanowią pewne metody naprawcze przy jednoczesnym zagwarantowaniu stabilnego rozwoju gospodarczego.

Reasumując na etapie opracowywania dokumentu spośród licznych założeń alternatywnych zostały wybrane tylko takie, których realizacja umożliwi zrównoważony rozwój powiatu.

Proponowane w ramach Programu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. przedsięwzięcia mają pozytywny wpływ na środowisko, dlatego na etapie ich realizacji należy wybrać wariant (lokalizacyjny, konstrukcyjny, technologiczny bądź organizacyjny), który będzie w najmniejszym stopniu negatywnie oddziaływać na środowisko. Ponadto w zależności od lokalnej chłonności środowiska oraz występowania obszarów wrażliwych w rejonie przedsięwzięcia należy rozważyć wariant alternatywny.

Należy również pamiętać, że przedmiotowy dokument przedstawia ogólne propozycje przedsięwzięć i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań.

12. Metody analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Ustawa Prawo ochrony środowiska zakłada sporządzenie raportów z realizacji programu co dwa lata i przedstawienie go Radzie Powiatu. Cały program aktualizowany powinien być co cztery lata, uwzględniając rozbieżności oraz wprowadzając nowe cele i zadania / kierunki działań.

System monitoringu realizacji i efektywności programu ochrony środowiska składa się z podstawowych elementów:

- monitoringu środowiska,
- monitoringu wdrażania zapisów programu ochrony środowiska, a także jego przygotowania, oceny i aktualizacji,
- monitoringu społecznego (odczucia i skutki),
- monitoringu, inspekcji i egzekucji leżące w zakresie zadań WIOŚ i innych instytucji.

W celu nadzoru nad realizacją opracowanego niniejszego programu wybrano wskaźniki/mierniki, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Analiza tych wskaźników będzie podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć planowanych w przyszłych aktualizacjach programu ochrony środowiska.

Dla prawidłowej oceny realizacji programu należy przyjąć uporządkowany system wskaźników/mierników jego efektywności.

Wskaźniki/mierniki te dzielą się na trzy zasadnicze grupy:

- ekonomiczne,
- ekologiczne,
- społeczne (świadomości społecznej).

Wskaźniki/mierniki ekonomiczne związane są z procesem finansowania inwestycji ochrony środowiska przy założeniu, że punktem odniesienia są określone efekty ekologiczne. Należą do nich łączny i jednostkowy koszt uzyskania efektu ekologicznego oraz koszty uzyskania efektu w okresie eksploatacji, a także trwałość efektu w określonym czasie.

Do wskaźników/mierników ekologicznych zaliczą się mierniki określające stan środowiska, stopień zmian w nim zachodzących oraz mierniki określające skutki zdrowotne dla populacji.

Wskaźnikami/miernikami będą m.in.:

- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- ilość odpadów komunalnych na 1 mieszkańca na rok,
- wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych,
- wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych,
- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną,
- powierzchnia terenów zdegradowanych,
- nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska.

Natomiast wskaźniki/mierniki społeczne to:

- udział społeczeństwa w działaniach związanych z ochroną środowiska,
- stopień uspołecznienia procesów decyzyjnych (ilość i rodzaje interwencji społecznej),
- ilość i zróżnicowanie sposobów informacji i edukacji środowiskowej (akcje, kampanie, udział mediów lokalnych, zaangażowanie różnych grup/społeczności),
- ilość działań prawnych (procesów) odszkodowawczych związanych ze zniszczeniami środowiska.

Decyzja o przyjęciu liczby i rodzajów wskaźników jest decyzją ustalającą określony system oceny przyjętej polityki ochrony środowiska w powiecie. Oprócz ich doboru konieczne jest ustalenie sposobu ich łączenia, a następnie interpretacji.

Dla prawidłowej realizacji monitoringu wykonalności celów, kierunków interwencji i zadań Programu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. niezbędna jest okresowa wymiana informacji pomiędzy gminami a starostwem, dotycząca stanu komponentów środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań.

W przedmiotowym opracowaniu przyjęto jako podstawę oceny realizacji programu ocenę opartą na wskaźnikach/miernikach stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej. Dla poszczególnych zagadnień zaproponowano wskaźniki realizacji celów, które są miernikami stopnia wdrożenia (wykonania) programu. Ważnym jest, aby wskaźniki były mierzalne, oparte na łatwo dostępnych danych (np. GUS, RDOŚ czy WIOŚ).

Analizując przyjęte wskaźniki organ wykonawczy Powiatu będzie mógł oceniać skuteczność realizacji programu, a wnioski z tej oceny będą brane pod uwagę przy cyklicznej jego weryfikacji.

13. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku.

Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku. Powiat kutnowski nie jest położony w obszarze przygranicznym, a realizacja projektu Programu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. nie stworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mogłyby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach przedmiotowego programu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja Programu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. nie wskazuje na możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r.. Program ochrony środowiska jest dokumentem, który aktualizuje obowiązujące dotychczas opracowanie uchwalone przez Radę Powiatu. Starosta Kutnowski uzyskał uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r. od Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego przy piśmie z 29 lipca 2024 r. znak: NS OZNS.9023.314.2024.AK oraz od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi przy piśmie z 11 lipca 2024 r. znak: WOOŚ.411.241.2024.AJa

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji celów, kierunków interwencji i zadań, jakie zostały zaproponowane dla powiatu kutnowskiego w zakresie ochrony środowiska dla wyznaczonych obszarów interwencji dotyczących: ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, promieniowania elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowa, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, zasobów przyrodniczych oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania tym negatywnym oddziaływaniom. Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ogólne ramy realizacji dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń programu. Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań, sprecyzowanych w treści dokumentu programu ochrony środowiska.

Przy sporządzaniu prognozy posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce zasobów środowiska powiatu kutnowskiego, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń. Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego w Kutnie oraz z innych jednostek i podmiotów

działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

Charakter omawianego dokumentu z założenia jest proekologiczny. Jednak realizacja niektórych zamierzeń, jakkolwiek w skali regionalnej uzasadnionych pod względem ekologicznym, w skali lokalnej może skutkować wystąpieniem chwilowych, negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Zapisy programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni. Cele oraz działania zapisane w programie w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej.

Ogólne ustalenia programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru powiatu, ani jego otoczenia.

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przez nadmiernym zainwestowaniem.

Program ochrony środowiska jako działania chroniące środowisko przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych podaje głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia. Tym samym cele i zadania zapisane w programie ochrony środowiska w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę.

Na terenie powiatu nie planuje się inwestycji, które mogą doprowadzić do wystąpienia poważnej awarii.

Jedynymi inwestycjami, których realizacja wymaga szczegółowej analizy wpływu na środowisko są: uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej), jak również przebudowa dróg w tym m.in. gminnych i powiatowych czyli przedsięwzięcia związane z podejmowaniem robót budowlanych, mogących naruszać stabilność poszczególnych komponentów środowiska oraz wywoływać uciążliwości odczuwalne dla mieszkańców.

Program ochrony środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego. Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu programu ochrony środowiska, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla powiatu, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponentcie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Zapisy programu odnoszą się tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

Biorąc pod uwagę lokalizację powiatu kutnowskiego, nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko. Program, nie zawiera zapisów (ani nie stwarzają możliwości), w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Program ochrony środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla powiatu kutnowskiego drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska. W przypadku braku realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kutnowskiego na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 r., przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku.

Realizacja programu nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty

oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą mogły wymagać podjęcia takich działań.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej ich realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach programu mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Na etapie sporządzania projektów do planowanych inwestycji można prowadzić wariantowanie przy wyborze technologii, zastosowanych materiałów, sposobu wykonania, terminu bądź konkretnego przebiegu prac inwestycyjnych.

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w projekcie programu ochrony środowiska wymaga stałego monitorowania realizacji zapisanych w tych dokumentach zadań oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Monitorowanie to winno stać się stałym zadaniem, przede wszystkim, władz Powiatu, które są odpowiedzialne za nadzorowanie wdrażania programu.

Projekt programu ochrony środowiska określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych zadań / kierunków działań i związane z tym zmiany w środowisku. Co cztery lata, w ramach aktualizacji tych dokumentów proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w powiecie oraz regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie.

Zapisy programu odnoszą się do zapisów dotyczących ochrony środowiska dokumentów w skali regionu i kraju. Przy opracowywaniu programu korzystano i nawiązywano do zapisów zawartych w dokumentach strategicznych wyższego szczebla, takich jak: Polityka ekologiczna państwa 2030, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 oraz Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031.